

Sveio kommune

PLANSTRATEGI FOR SVEIO KOMMUNE 2020-2023

FØREORD

Føremålet med den kommunale planstrategien er å sette fokus på dei planoppgåver som kommunen bør starte opp eller vidareføre for å legge til rette for ei positiv utvikling i kommunen, i tråd med våre målsettingar og strategiske val. Den kommunal planstrategien er eit hjelpemiddel for kommunen til å synleggjere og prioritere vidare planarbeid i inneverande periode.

Planlegging er med på å bidra til å skape attraktive buområder, lokalsamfunn og gode oppvekstvilkår. Planar er viktige verktøy for å synleggjere felles mål og prioriteringar, slik at me kan møte kommunen sine utfordringar på best mogeleg måte.

FNs 17 berekraftsmål, folkehelseoversikta, nasjonale forventningar til kommunal planlegging og regionale forventningar skal ligge til grunn for all samfunns- og arealplanlegging.

Samfunnsdelen til kommuneplanen i Sveio er utarbeida i samsvar med denne planstrategien, og den skal danna grunnlaget for arealdelen. Visjonen for Sveio kommune er:

«vilje til vekst og ein god stad å leva».

Sveio er ein kystkommune som ligg strategisk til midt i ein sterk region, med felles bu- og arbeidsmarknad med Sunnhordland og Haugalandet. Med vår visjon ønsker me å legge til rette for meir næringsverksemd og fleire bustader, og sikra tilgang til sjø.

Kommunestyret har eit sterkt ønske om vekst i heile kommunen og at me må legge til rette for fleire arbeidsplassar. For Sveio er det viktig å styrke sentrum, samstundes som me skal legge til rette for vekst i bygdene, ved å ha fokus på å stimulera til bustadbygging, sikre gode bumiljø og lokalsamfunn, vidareutvikla god tenesteyting til innbyggjarane, og sikre trygge trafikkforhold. I tillegg har kommunestyret vedteke viktige strategiske val som at me vil styrke kunnskap i lesing og rekning i sveioskulen, sikre gode grøntområde og tilgang til friluftsliv, og at me aktivt skal utvikle potensialet det er å vere ein kystkommune. Vidare vil me vidareutvikla dei kulturfyrtårna kommunen allereie har, og legge meir vekt på reiseliv, turisme og oppleving i kommunen, samt samarbeid med nabokommunar.

Denne planstrategien viser korleis me skal nå Sveio kommune sine mål i planarbeidet. Me skal saman vidareutvikle vår kommune til det beste for våre innbyggjarar no og i framtida, som ein del av ein berekraftig, sterk region.

Linn Therese Erve
Ordførar

INNHALD

1	INNLEIING	5
1.1	BAKGRUNN.....	5
1.2	OVERORDNA FØRINGAR FOR KOMMUNAL PLANLEGGING	5
1.2.1	Lovverket	6
1.2.2	Nasjonale forventingar	6
1.2.3	Regional planstrategi og regionale planar	8
1.2.4	Kommunale forventingar	10
1.2.5	Interkommunalt samarbeid.....	10
1.3	KOMMUNEPLANEN	10
1.3.1	Plansystemet i kommunen	10
1.4	VURDERING AV DEN FØRRE PLANSTRATEGIEN	11
2	SVEIO KOMMUNE – STATUS	12
2.1	Om Sveio kommune.....	12
2.2	Befolkningsutvikling (folketal) og samansetting	13
2.3	Utdanning.....	15
2.4	Levekår og folkehelse	17
3	KOMMUNAL TENESTEYTING OG FORVALTNING	20
3.1	Sentraladministrasjonen	20
3.2	Teknisk.....	20
3.3	Helse/omsorg	21
3.4	Oppvekst/kultur	23
3.4.1	Barnehage	23
3.4.2	Grunnskule.....	24
3.4.3	Kultur	27
4	STRATEGISK PLANVURDERING – UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGAR	28
4.1	MILJØ, KLIMA OG ENERGI.....	28
4.2	BUSETNAD OG UTBYGGING.....	31
4.3	VERDISKAPING OG NÆRINGSUTVIKLING:	33
4.4	SAMFERDSLE OG INFRASTRUKTUR.....	35
4.5	HELSE, LIVSKVALITET OG OPPVEKST	36
4.6	SAMFUNNSTRYGGLEIK OG BEREDSKAP	38
4.7	NATUR, MILJØ OG LANDSKAP.....	39
4.8	KULTURMILJØ OG KULTURMINNE	41
4.9	KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV	42
5	STRATEGISKE VAL	44
6	FORSLAG TIL PRIORITERING AV PLANOPPGÅVER 2020-2023	46
6.1	Vurdering av planbehovet 2020-2023.....	46
6.2	Kommuneplanen:	47

Vilje til vekst og ein god stad å leva

6.3	Kommunedelplan for Sveio sentrum:.....	47
6.4	Områderegulering for Vikingland:	47
6.5	Detaljregulering for Håvåsen III:	48
6.6	Detaljregulering for gang- og sykkelveg på Ekrene/Vikse	48
6.7	Detaljregulering for gang- og sykkelveg i Auklandshamn	48
7	VEDLEGG.....	49

1 INNLEIING

1.1 BAKGRUNN

Etter at ny plan- og bygningslov trådde i kraft i 2009 er det krav til alle kommunane i Noreg om å utarbeida kommunale planstrategiar innan eitt år etter konstituering av nytt kommunestyre.

Planstrategien er ikkje ein plan i seg sjølv og er såleis ikkje eit juridisk bindande dokument. Føremålet med planstrategien er at kommunen skal ha eit verktøy for å vurdere utviklingstrekk i kommunen, og sjå på plansystemet, tilgjengelege planressursar og det samla planbehovet. Planstrategien skal leggja grunnen for vidare lokal samfunnsutvikling, og styrka kommunen i den strategiske planlegginga, sett i lys av utfordringane kommunane har og i lys av dei nasjonale og regionale føringane. Utgangspunktet for kravet om planstrategi er å oppnå betre samhandling mellom plannivåa, som i sin tur gjev betre relevans, måloppnåing og samordning i planlegginga.

Den første planstrategien til Sveio kommune vart godkjent av kommunestyret i 2012. Dette er den tredje planstrategiperioden etter at lova trådde i kraft. Ved kommunestyrevalet i 2019 var kommunen midt oppe i arbeidet med utforming av ny kommuneplan. Samfunnsdelen var i praksis allereie ferdig utarbeida. Visjon, mål og strategiar for den kommunale utviklinga var nyleg vurderte og avklara både på bakgrunn av den då gjeldande planstrategien, men òg etter dei nye nasjonale forventingane. Nytt kommunestyre fatta difor vedtak om å starta opp arbeidet med ny kommunal planstrategi for perioden 2020-2023 med forventingar om at den nye planstrategien skulle ta utgangspunkt i den førre.

Aktuelle overordna styresmakter og nabokommunar har fått varsling om oppstart av planstrategiarbeidet, og samtidig ein invitasjon til møte dersom det var noko ønskje om det. Det kom ikkje inn nokon førespurnad om møte med kommunen, men nokre skriftlege merknader til arbeidet. Dei er vurderte og teke omsyn til i utarbeidinga av planstrategien, dersom det var relevante merknader.

Denne planstrategien viser dei felles føresetnadene og hovudutfordringane for Sveio sin planlegging, og dei strategiske val og føringar som skal danna grunnlaget for det kommunale utviklingsarbeidet.

Som vedlegg til planstrategien ligg det ei liste over alle planar (unnateke beredskapsplanar og lokale planar på einingsnivå) som kommunen har, jf. *vedlegg 1*. Det vert der vist oversikt over dei planar som bør starta opp i inneverande kommunestyreperiode. Sjølv om dei private detaljreguleringsplanane i utgangspunktet ikkje er omfatta av planstrategien er dei omtala i vedlegget slik at alle planar og planbehov er samla på ein stad, noko som synleggjera det framtidige behovet for planressursar.

1.2 OVERORDNA FØRINGAR FOR KOMMUNAL PLANLEGGING

Det finns mange overordna føringar i form av lovverk, forventingar, stortingsmeldingar, retningslinjer, rundskriv og planverk for korleis ein skal leggja til rette for god kommunal utvikling. Føringane gjeld på nasjonalt, regionalt og lokalt (kommunalt) nivå. For å sikra samanhengen i samfunnsutviklinga mellom dei ulike ansvarsnivåa har kommunane eit ansvar å følgja opp dei overordna føringane når dei lokale planane skal utarbeidast.

Kommunane må følgja dei fastsette lovane og skal samtidig leggja opp til ein planlegging som er i samsvar med dei nasjonale forventingar og regionale og lokale føringar som til ein

kvar tid er gjeldande. Desse må i sin tur setjast i samanheng med dei forventingar og behov kommunane sjølve har når dei skal ta fram strategiar for utviklinga og vegen vidare.

1.2.1 Lovverket

Lovverket styrer planlegginga og gjer den juridisk bindande. Plan- og bygningslova (pbl) og Kommuneleova legg føringane for kva oppgåver og omsyn kommunane skal ha i den kommunale forvaltninga og i planlegginga av kommunane. Desse lovane er som regel robuste og vert ikkje endra så ofte.

Planar skal etter pbl § 3-1:

- setja mål for den fysiske, miljømessige, økonomiske, sosiale og kulturelle utviklinga i kommunen og regionen, avklara samfunnsmessige behov og oppgåver og angje korleis oppgåvene skal løysast,
- sikra jordressursane, kvalitetane i landskapet og verna verdifulle landskap og kulturmiljø,
- sikra naturgrunnlaget for samisk kultur, næringsutøving og samfunnsliv,
- leggja til rette for verdiskaping og næringsutvikling,
- leggja til rette for god forming av bygde omgjevnader, gode bumiljø og gode oppvekst- og levekår i alle deler av landet,
- fremja innbyggjarane si helse og motverka sosiale helseforskjellar, samt bidra til å førebyggja kriminalitet,
- ta klimaomsyn gjennom løysing for energiforsyning og transport, og
- fremja samfunnstryggleik ved å førebyggja risiko for tap av liv, skade på helse, miljø og viktig infrastruktur, materielle verdiar mv.

Ei anna viktig lov i plansamanheng er folkehelselova. Folkehelselova skal bidra til ein samfunnsutvikling som fremjar folkehelse og den peikar på 5 metodar, prinsipp og fokusområde, som kommunalt planleggingsarbeid skal tuftast på:

1. utjamne sosial ulikskap
2. helse i alt vi gjer
3. berekraftig utvikling
4. føre-var-prinsippet
5. medverknad

1.2.2 Nasjonale forventingar

For å sikra berekraftig utvikling stiller plan- og bygningslova § 6-1 krav om at det skal utarbeidast eit dokument med nasjonale forventingar til regional og kommunal planlegging kvart fjerde år. Den siste kom i mai 2019.

Den nasjonale politikken som vert formidla i forventingane er tydeleg og klar og skal gje føringar for utarbeidinga av kommuneplanar og reguleringsplanar, og vera førande for handsaming i kommunen. Forventingane samlar mål, oppgåver og interesser som regjeringa meiner at fylkeskommunane og kommunane skal leggja særleg vekt på.

Då nye forventingar blir lagt fram av regjeringa så ofte som kvar 4. år kan føringane endra retning i planlegginga i Noreg over relativt kort tid (i motsetning til lovverket). Dei skal jo vera tilpassa tida og behovet for avklaringar. Likevel kan ein sjå ein klar samanheng mellom dei førre forventingane som kom i 2015, og dei nye, sjølv om berekraftsomgrepet har fått mykje større merksemd i det nye dokumentet.

Det pågåande kommuneplanarbeidet tek utgangspunkt i dei nasjonale forventningane som kom i 2015 (for perioden 2015-2019), då det var dei som var gjeldande ved utarbeiding av det felles dokumentet som omfattar både planstrategien og planprogrammet for kommuneplanen.

I dei forventningane låg mellom anna at det lokale sjølvstyret skulle styrkast og at det skulle leggjast opp til enklare og raskare prosessar for planlegging og handsaming av bustader, næring og samferdsle, utan at det skulle gå ut over viktige omsyn eller at kvalitetskrava vert sikra. I dokumentet var dei aktuelle temaa fordelte i tre hovuddelar, *Gode og effektive planprosessar*, *Berekraftig areal- og samfunnsutvikling* og *Attraktive og klimavennelege by- og tettstadsområde*. Sjølv om desse tema ikkje står spesifikt i dei nye forventningane, kan ein sjå ein klar samanheng og kontinuitet i det nye dokumentet, som viser at dei tidlegare hovudtema fortsett i all hovudsak er relevante. Det står mellom anna fortsett at det er viktig å samordna bustad- areal- og transportplanlegginga, leggja til rette for enklare og meir føreseielege planprosessar, fremja næringsutvikling, redusera klimagassutsleppa, tilpassa samfunnet til klimaendringane, skapa sosialt berekraftige samfunn og redusera nedbygging av dyrka mark og natur.

Kommunen kan ikkje sjå at det er nokre motsetningar i dei nasjonale forventningane som kom i 2015 og dei som kom i 2019. Fokuset er berre flytta noko over på meir globale utfordringar som Noreg må vera med på å avhjelpa. Kommunen har vurdert at dei to siste nasjonale forventningane kan utfylla kvarandre på ein god måte, og difor kan begge brukast som grunnlag for ny kommunal planstrategi. På den måten vil òg pågåande kommuneplanarbeid fortsett vera relevant for ønskja framtidig nasjonal utvikling.

I dei nye forventningane legg regjeringa vekt på fire store utfordringar:

- å skapa eit berekraftig velferdssamfunn
- å skapa eit økologisk berekraftig samfunn gjennom mellom anna ein offensiv klimapolitikk og ein forsvarleg ressursforvaltning
- å skapa eit sosialt berekraftig samfunn
- å skapa eit trygt samfunn for alle

Det er i tillegg lagt vekt på at FN sine 17 berekraftsmål skal danna grunnlaget for utfordringane vi står overfor, og difor meiner regjeringa at det er viktig at berekraftsmåla blir ein del av grunnlaget for samfunns- og arealplanlegginga. Kommunen jobbar kontinuerleg med alle berekraftsmåla men nokre er utvalte i kommuneplanprosessen, som særskilt viktige å jobba med.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Hovudtema i dei nasjonale forventingane er

- Planlegging som verktøy for heilskapleg og berekraftig utvikling
- Vekstkraftige regionar og lokalsamfunn i heile landet
- Berekraftig areal- og transportutvikling
- Byar og tettstader der det er godt å bu og leve

Med hjelp at dei nasjonale forventingane har regjeringa styrka kommunane sin rolle som samfunnsutviklar, men det inneber samtidig eit større ansvar på lokalt nivå for å sikra ei ressurseffektiv og målretta planlegging.

Kort om dei nasjonale forventingane til den kommunale samfunnsplanlegginga

Planlegging som verktøy for heilskapleg og berekraftig utvikling

- FN sine berekraftsmål som grunnlag for regional og kommunal planlegging
- Tydeleg retning for samfunnsutviklinga
- Effektive og kunnskapsbaserte planprosessar
- God gjennomføring av arealplanar
- Auka bruk av digitale verktøy i planlegginga

Vekstkraftige regionar og lokalsamfunn i heile landet

- Næringsutvikling gjev grunnlag for velferd
- Eit samfunn med låge utlepp, som er trygt og tilpassa klimaendringane
- Aktiv forvaltning av natur- og kulturminneverdiar
- Ressursbasert næringsutvikling

Berekraftig areal- og transportutvikling

- Styrkt knutepunktsutvikling
- Meir vekt på regionale løysingar

Byar og tettstader der det er godt å bu og leva

- Opne og inkluderande
- Trygge og helsefremjande
- Kvalitet i dei fysiske omgjevnadene våre
- Levande sentrumsområde

Det er enkelt å sjå at på lik line som at Sveio kommune har valt å vidareføra prinsippa frå førre planstrategi, er dei nasjonale forventingane ei vidareføring av dei tidlegare forventingane. Den store skilnaden ligg i dei meir globale føringane som er teke inn i regjeringa sine mål, som at kommunane må ta meir omsyn til berekraftsmåla og jobba med klimatilpassing.

1.2.3 Regional planstrategi og regionale planar

Fylkeskommunane skal utarbeida sine regionale planar, basert på ein regional planstrategi, som skal leggja meir klargjerande og regionalt tilpassa føringar for den kommunale planlegginga.

Vestland fylkeskommune har, på lik line som kommunane, ansvar for å følgja opp dei nasjonale forventingane i den regionale planlegginga. Dette vert følgt opp i den regionale planstrategien og dei regionale planane.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

I den regionale planstrategien for Hordaland som gjeld for perioden 2016 -2020 er det lagt vekt på hovudmåla;

- høg sysselsetjing,
- eit inkluderande samfunn,
- klima- og miljøvenleg utvikling og
- samarbeid i ein sterk vestlandsregion.

Ny regional planstrategi for perioden 2020-2024 er under utarbeiding. Grunnlaget for dokumentet ligg i rapporten Vestland - utfordringar for fylket og regionane, og i rapporten Folkehelseoversikt for Vestland 2019-2020. I tillegg til å visa til FN sine berekraftsmål og dei nasjonale forventingane viser rapporten følgjande hovudutfordringar for regionen (jf. vedlegg 2):

- Klimaomstilling
- Balansert areal- og naturressursbruk
- Gode transportsamband og smart mobilitet
- Grøn konkurransekraft
- Digitalisering av samfunnet
- Relevant kompetanse og kunnskap
- Attraktive stader og gode nærmiljø
- Eit fornyande, profesjonelt og frivillig kulturliv
- Likeverdig samfunn
- Ungdom – trivsel og tilhøyre

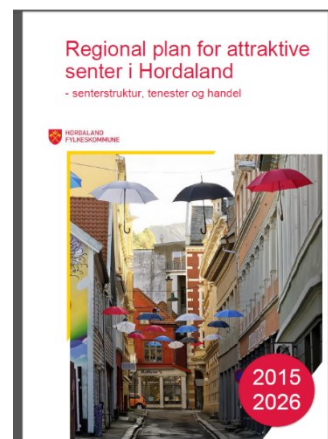
Rapporten for Vestland viser òg nokre særtrekk for regionen Sunnhordland (sjå vedlegg 3 for meir utfyllande informasjon);

- Folketalsvekst i fleire kommunar, men høgare del eldre
- Høg sysselsetting men mangel på fagarbeidarar
- Sterkt næringsliv innan marin og maritim sektor
- Stort naturmangfald
- Auka fare for stormflo
- Låg del med høgfrekvent kollektivtilbod
- Rikt kulturliv

Nokre av dei regionale planane er særskilt viktige for Sveio kommune. Ein av desse er *Regional plan for attraktive senter i Hordaland* som mellom anna viser korleis planlegginga kan bidra til å skapa attraktive sentrumsområde. Den drøftar kva tenester, arbeidsplassar og fritidstilbod som bør lokaliseras til sentera og den drøftar lokalisering og dimensjonering av nye handelstilbod.

Vidare tek den opp spørsmål om korleis sentrumsplanlegging kan bidra til eit effektivt og berekraftig transportsystem.

Regional plan for attraktive senter i Hordaland 2015-2026 kjem til dels i konflikt med *Regional plan for areal og transport på Haugalandet*. Planen for Haugalandet blei godkjent etter planen for Hordaland. Der det er avvik mellom planane vil siste godkjente plan gjelda framfor den andre.

Eksempel på andre viktige regionale planar er *Regional plan for folkehelse - 2014-2026*, *Klimaplan for Hordaland 2014-2030*, *Regional kulturplan for Hordaland 2015-2025*, *Regional kystsonenplan for Sunnhordland og ytre Hardanger*, *Regional plan for kompetanse og arbeidskraft*, *Regional transportplan for Hordaland 2018-2029*, *Klimaplan for Hordaland 2014-203* og *Regional plan for vassregion Hordaland*.

1.2.4 Kommunale forventingar

Det er sett opp fem felles overordna fokustema som skal takast omsyn til i alt kommunalt arbeid, innan alle verksemdsområde i kommunen. Desse tema skal utdjupast i samfunnsdelen til kommuneplanen.

- klimatrugs målet
- folkehelse/livsmeistring
- digitalisering
- samfunnstryggleik og beredskap
- demografi

1.2.5 Interkommunalt samarbeid

Sveio kommune har mange gode interkommunale samarbeid med nabokommunane i Sunnhordland og på Haugalandet. Områder som kommunane samarbeider på gjeld ulike oppgåver som gjev (stordrifts)fordelar, der oppgåvene er komplekse og/eller der kommunane ikkje har tilstrekkeleg kompetanse eller kapasitet til å løyse oppgåvene sjølve. Eksempel på dette er mellom anna interkommunal legevaktsamarbeid, Haugaland Skole & Arbeidsliv HSA, Forum for oppvekst i Sunnhordland FOS og Karmsund Havn m.fl.

Plan- og bygningslova gjev kommunane moglegheit til å utarbeida interkommunale planar. Det kan vera føremålstenleg i dei tilfelle det er viktig å avklara arealbruk eller ha felles føringar for utviklinga. Sveio har ikkje slike planar etter lova, men dei ulike samarbeidsorgana har eigne dokument og avtalar som skildrar deira arbeid. Desse er ikkje omtala her.

1.3 KOMMUNEPLANEN

1.3.1 Plansystemet i kommunen

Kommuneplan for Sveio kommune 2011-2023 er det gjeldande overordna planverket for kommunen. I tillegg har kommunen to kommunedelplanar for kommunesenteret Sveio og for bygda Førde, i tillegg til fleire private og kommunale reguleringsplanar. Desse planar er alle godkjente etter plan- og bygningslova, er juridisk bindande og legg føringane for framtidig utvikling i kommunen. Det ligg òg føre ulike kommunale temaplanar og dei er ikkje juridisk bindande, men er likevel førande for utviklinga og framtidige planprosessar, og skal takast omsyn til ved vurdering av tiltak.

Gjeldande kommuneplan og kommunedelplanar:

Planform	Dato for vedtak
Kommuneplan for Sveio 2011-2023	03.10.2011
Kommunedelplan for Førde	03.12.2007
Kommunedelplan for Sveio sentrum	04.10.2010

Kommunen har enno ikkje gjennomført nokre områdereguleringar, men har starta opp to planprosessar, ein for bustadfelt på Ekrene Vest, som innan kort er ferdig og ein for temaparken Vikingland.

Planstrategien og gjeldande kommuneplan dannar eit viktig utgangspunkt for arbeidet med ny kommuneplan. Pågåande kommuneplanarbeid har kome å langt at det allereie ligg føre eit forslag til samfunnsdelen ved utarbeiding av planstrategien. Då samfunnsdelen i hovudsak er basert på førre planstrategi og det har vore ein lang planprosess der det har kome nye nasjonale føringar, har det vore naturleg å føra inn desse i samfunnsdelen. På den måten har kommuneplanarbeidet fått med signala som no ligg i nye nasjonale forventingar om meir fokus på berekraft og klimatilpassing, samtidig som det kommunale planarbeidet viser ein kontinuitet som gjev grunnlag for langsiktig utvikling.

I samband med utarbeiding av den førre planstrategien kom det fram at det var behov for å revidera kommuneplanen, og planarbeidet starta difor med eit felles dokument for planstrategien og planprogrammet til kommuneplanen. Då dette kommuneplanarbeidet fortsett held fram, er det vurdert å ikkje vera aktuelt å starta på ny kommuneplanprosess i denne kommunestyreperioden. Grunngeving er at pågåande arbeid skal slutførast.

1.4 VURDERING AV DEN FØRRE PLANSTRATEGIEN

I samband med utarbeiding av planstrategien for 2016-2019 blei det teke fram 11 strategiske val som skulle danna grunnlaget for den kommunale utviklinga, og dei utgjorde premissane for kommuneplanarbeidet. Kommunestyret fatta vedtak 17.02.2020, sak KOM-013/20, om å starta opp arbeidet med ny planstrategi for perioden 2020-2023, med føresetnad om at arbeidet skulle ta utgangspunkt i planstrategien frå føregåande periode. Det blei samtidig presisert følgjande i kommunestyrevedtaket:

«I Sveio har me eit ønske om vekst i heile kommunen. Det er derfor viktig at planstrategien ikkje legg for detaljerte og strenge disponeringar som resulterer i unødvendige hinder for utvikling. Prioritering av planar i perioden vil bli oppdatert.»

Grunngeving for å vidareføra prinsippa frå den førre planstrategien var at føresetnadene for å leggja til rette for god utvikling i kommunen ikkje har endra seg merkbart dei siste åra. Konklusjonen var at dei strategiska vala fortsett er aktuelle og difor kunne utgjera grunnlaget for ny planstrategi. På den måten kan ein sikra at det er samsvar mellom pågåande kommuneplanarbeid og ny planstrategi.

Dei same strategiske vala står såleis att som grunnlaget for den kommunale utviklinga, men med noko justering. På den måten ville det vera ein samanheng mellom det pågåande kommuneplanarbeidet og begge dei to planstrategiperiodane. Det er vurdert å ikkje medføra nokre særlege utfordringar i å nytta tidlegare strategi som grunnlag for utarbeiding av ny, då det viser at kommunen arbeider langsiktig med ein kontinuerleg og føreseieleg plan for den kommunale utviklinga. Nokre mindre endringar har det likevel vore i planstrategidokumentet for å fanga opp nye føringar frå overordna styresmakter, som mellom anna å leggja vekt på berekraftsmåla og ha auka fokus på klimaendringane, men dei 11 strategiske vala om mellom anna å skapa arbeidsplassar, stimulera til bustadbygging, styrkja sentrum og å sikra gode bumiljø og trafikktryggleik står att, jf. s. 45:

2 SVEIO KOMMUNE – STATUS

2.1 Om Sveio kommune

Sveio kommune ligg langs kysten heilt sør i Vestland. Kommunen ligg med kystline i nord, aust og vest og har berre landfast tilknytning til kommunane Tysvær og Haugesund i sør, der òg fylkesgrensa mot Rogaland går. Kommunen har ei sentral plassering på Sørvestlandet, midt mellom Bergen og Stavanger. Kommunen profilerer seg gjerne med det passende uttrykket *Sveio midt i leio*.

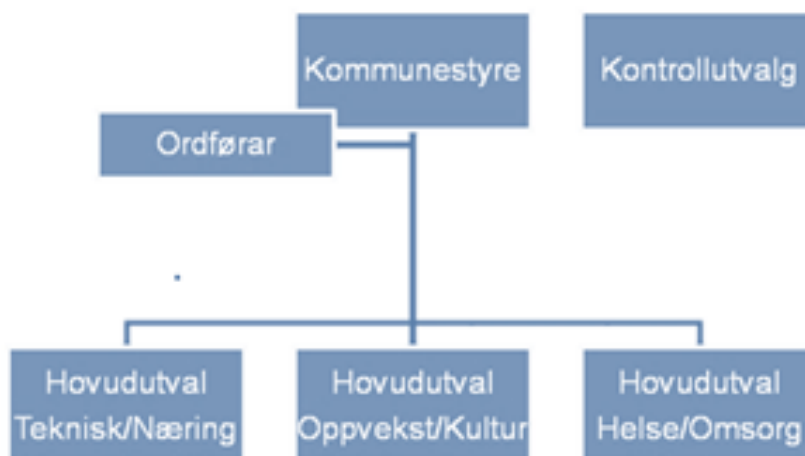
I tillegg til å liggja mellom dei to større byane, ligg Sveio i tillegg mellom to sterke nærings- og handelsregionar, Haugalandet, med Haugesund som regionsenter, og Sunnhordland, med Leirvik på Stord som regionsenter. Dei to regionane har felles bu- og arbeidsmarknad.

FAKTA	
Areal, land	224 km ²
Areal, vatn	22 km ²
Naturrestat	2.58 km ²
Dyrka mark (fulldyrka og overflatedyrka)	12 108 dekar
Strandsoneareal	18 893 dekar
Folketal, pr. 01.01.2020	5 766
Befolkningsvekst 2010-2016 i prosent	11,9%
Befolkningsvekst 2010-2020 i prosent	15,3%
Befolkningsvekst 2010-2020 i tal	767 personar
Befolkningsvekst i gjennomsnitt 2010-2016 2020	76,7 personar/år

Sjølv om gjennomsnittleg folketalsvekst har vore lågare i perioden 2016-2020 så har kommunen fortsett vekst i motsetning til fleire av nabokommunane i regionen.

Politisk organisering

Kommunestyret med sine 25 representantar er administrasjonen sitt øvste organ, og alt ansvar og mynde ligg i utgangspunktet her. Kontrollutvalet, formannskapet og tre hovudutval er dei viktigaste politiske organa med delegert mynde frå kommunestyret.

Administrativ organisering og kommunale tenestar

Administrasjonen er organisert over to ansvarsnivå;

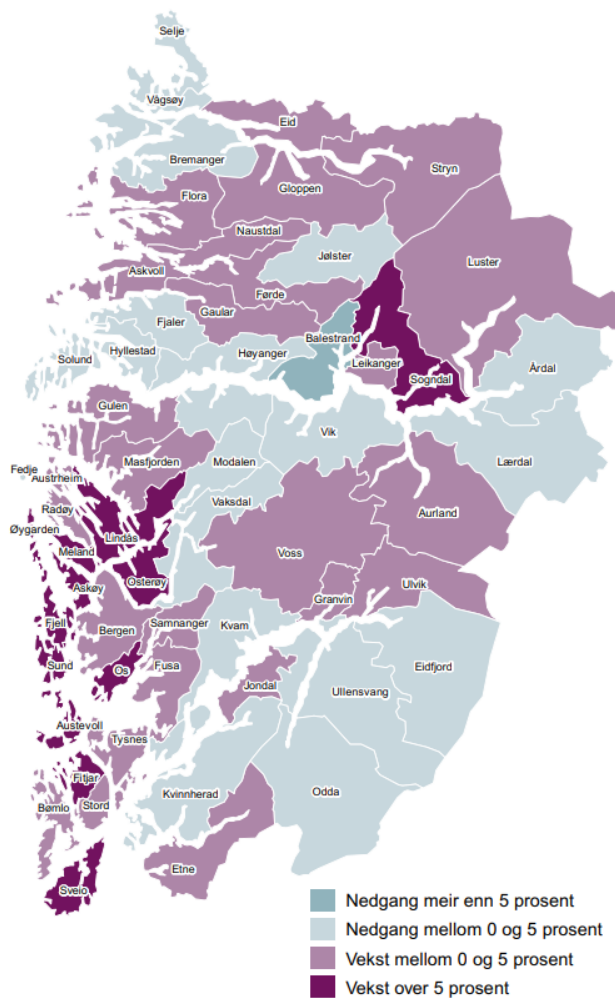
1. Administrativ strategisk leiing (rådmannen, tre kommunalsjefar, økonomisjefen og leiar for løn og personal)
2. Einingane (personal-, økonomisk- og fagleg ansvar)

Einingane skal gje støtte og service til strategisk leiing og til driftseiningane. Kommunen hadde 491 tilsette ved årskiftet 2019/2020. Dette utgjør 396 årsverk og av desse er 401 kvinner (81,7 %) og 90 menn (18,3 %). Gjennomsnittleg stilingsprosent er 79,7 %.

2.2 Befolkningsutvikling (folketal) og samansetting

Ved inngangen til 2020 var folketallet i Sveio kommune på 5766. I Sunnhordland og på Haugalandet har fleire av nabokommunane hatt nedgang i folketallet dei siste åra, men Sveio har klara seg relativt greitt. Talet innbyggjarar har i perioden frå førre planstrategi (2016) auka med 173 personar. Det er ikkje ein stor auke (3% på 4 år), men likevel ein akseptabel vekst, sett i eit nasjonalt perspektiv der folketalsauka har minska og dei største byane har fått den største veksten (med hovudvekt på Oslo-regionen), og distriktskommunane blir alt meir avfolka.

Nasjonale tal viser at sjølve veksten i folketallet er halvert i Noreg sidan toppåra 2011 og 2012, og det er vurdert å vera to hovudgrunnar det; lågare innvandring og mindre fruktbarheit, (jf artikkel frå SSB - <https://www.ssb.no/befolkning/artikler-og-publikasjoner/faerre-fodte-og-flere-eldre-gir-sterkere-aldring>).

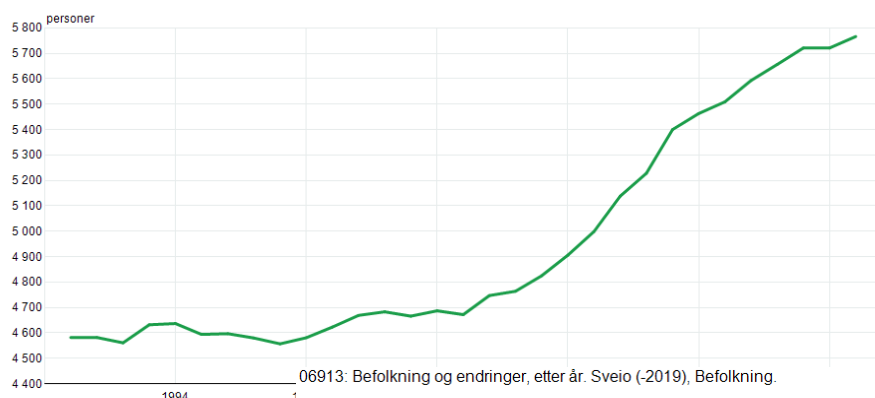

Figur 1.3: Folketalsutvikling 1.1.2013–1.1.2018. Gjeldande kommunestruktur. Tal i prosent. Kjelde: SSB tabell 07459

Kjelde: Rapporten Vestland – utfordringar for fylket og regionane

Vilje til vekst og ein god stad å leva

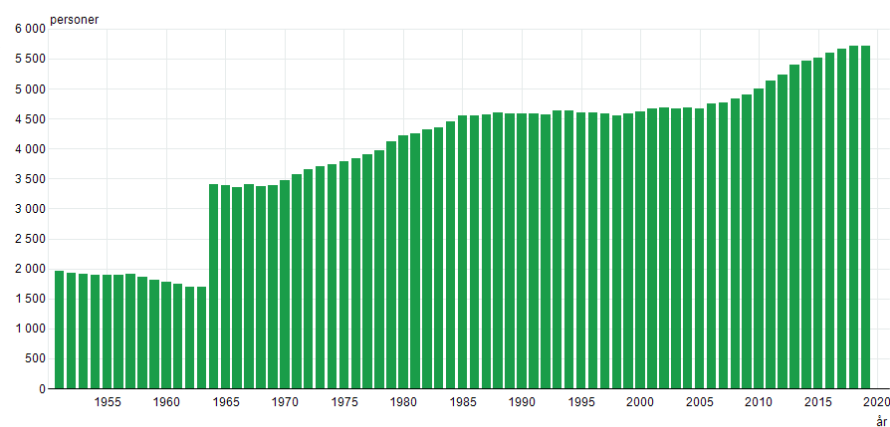
Innvandringa frå tidlegare austblokkland som Polen og Litauen har vore ei viktig forklaring på den kraftige folketalsveksten dei siste 15 åra, men nedgang i innvandring frå desse landa bidreg no til at veksten har gått ned.

Minska fruktbarheit sidan 2009 har òg betydning for lågare folketalsvekst. Men sjølv om fruktbarheita har gått ned blir det fortsett født fleire barn enn det dør, noko som gjev eit fødsels-overskot i Sveio.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Samtidig lever folk lenger. Dette bidreg til sterkare aldring i befolkninga.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Endringane i 1964 viser kommunereforma og samanslåinga mellom fleire mindre kommunar i Sveio

Framskrivningane for forventa folketalsutvikling viser at det er venta å bu nesten 1000 fleire personar i kommunen om 10 år og 2000 fleire om 20 år. Desse må kommunen leggja til rette for.

Kva må då kommunen gjera for å betra utfordringar relatert til folketalsutviklinga og arbeida for å oppretthalda fortsett god folketalsauke?

Kommunen må;

- auka innflyttinga gjennom å leggja til rette for gode bustadtomter, bumiljø og oppvekstvilkår
- ha eit godt tilbod til aktivitetar
- halda på ungdomane i kommunen for å sikra at dei flyttar tilbake etter ferdig utdanning
- sikra gode føresetnader for etablering av arbeidsplassar som skapar sysselsetjing
- tilpassa og utvikla tenester retta mot eldre
- sikra god folkehelse

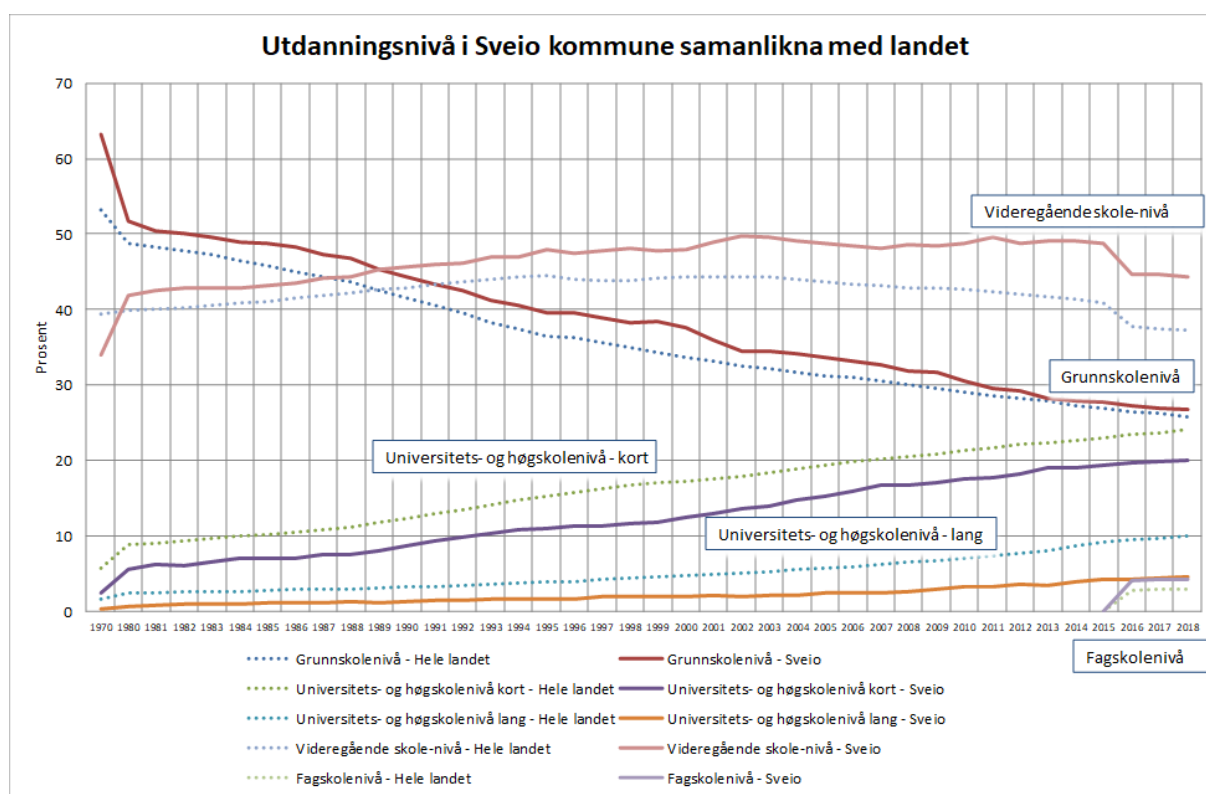
Det har vore stor auke i aldersgruppa 67-79 år (unge pensjonistar). Denne auken vil halda fram. Auken i gruppa 6-12 år (barneskulebarn) har flata ut frå 2018. Det same gjeld gruppene i yrkesaktiv alder. Statistikken viser samtidig at det til dels er eit stort kvinneunderskot, på om lag 10 %, i alle dei vaksne aldersgruppene fram til folk blir 80 år.

Kommunen må såleis rusta seg for ein eldrebølge og arbeida for å få yngre personar til å bli buande og ønskja å flytta til Sveio.

Kommunen har i kommuneplanprosessen hatt eit ønskje om å forsterka tettstadene og samstundes ta vare på den desentraliserte busetnaden. Utviklinga fram til no har vore i samsvar med denne planen, men vi ser samstundes at det blir bygd færre bustader spreitt og at meste av folketalsveksten har skjedd i nærleiken av Sveio sentrum og i Vikse krins. Veksten heng òg saman med at den sørlige delen av Sveio ligg nær Haugesund, der handelstilbodet og arbeidsplassane ligg.

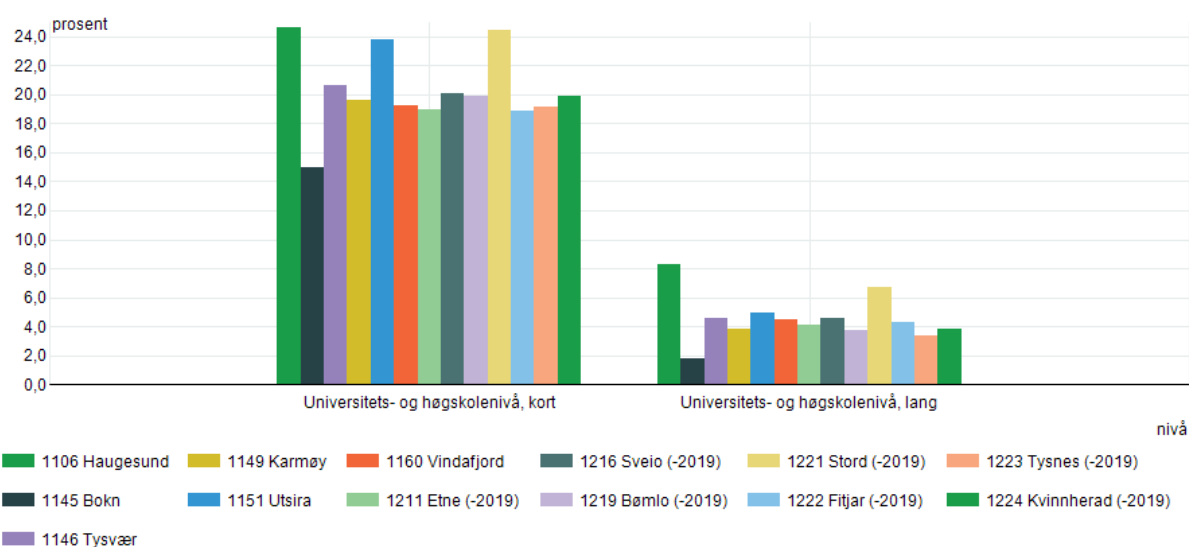
2.3 Utdanning

Tradisjonelt har det vore låg utdanningsgrad i Sveio, men dette har endra seg over tid. Talet på personar med grunnskule som høgaste utdanningsnivå er kraftig redusert sidan 1990. Dette gjeld både for menn og kvinner. Samstundes har det vore sterk auke i personar som har høgare utdanning, både kort og lang. I 2018 hadde 31,3% av kvinnene og 18,7% av mennene høgare utdanning. I 1990 var tala høvesvis 9,6% og 10,3%. Det er altså blant kvinnene vi ser den største veksten når det gjeld høgare utdanning, noko som er i samsvar med trenden elles i landet. Sveio har framleis ein stor del av folkesetnaden med vidaregåande opplæring som høgaste utdanning. Vi kan gjerne karakterisera Sveio som ein typisk «fagarbeidarkommune». Dette er særleg tydeleg blant menn, der om lag halvdelan har utdanning på dette nivået. Fagskule er skild ut som eigen kategori frå 2014. Dette er bakgrunnen for at gruppa «vidaregåande skulenivå» er noko redusert dei seinare åra.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

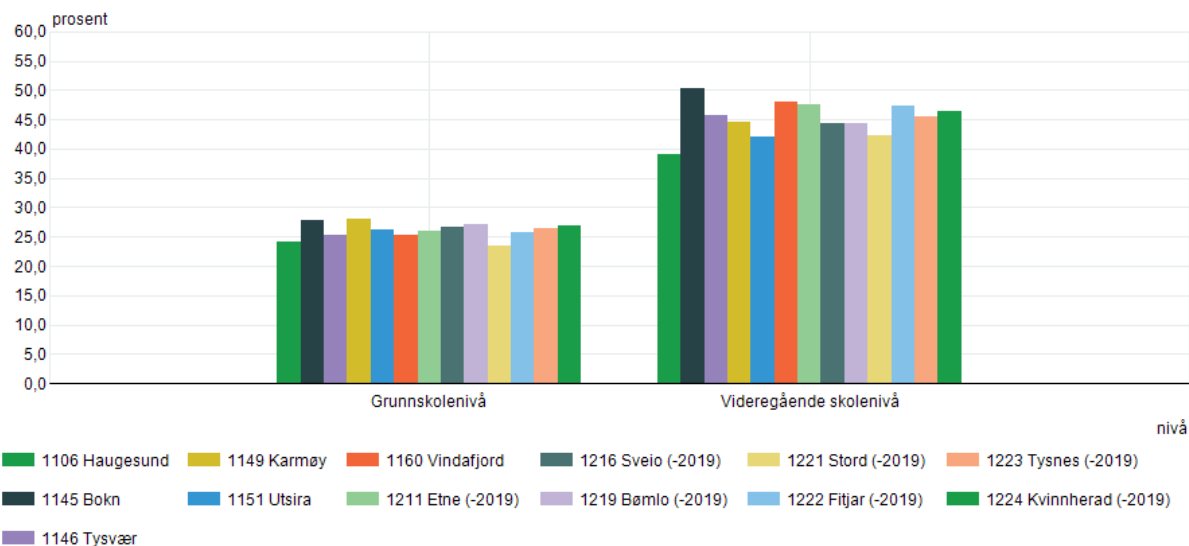
09429: Personer 16 år og over, etter region og nivå. Begge kjønn, Personer 16 år og over (prosent), 2018.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Det er grunn til å tru at den store nettoinnflyttinga til Sveio dei siste 20 åra har bidrege sterkt til endringane i utdanningsnivå. Sveio ligg òg strategisk til mellom regionsenterkommunane Haugesund og Stord der det er mange kompetansearbeidsplassar med tilhøyrande trong for tilsette med universitets- og høgsokuleutdanning.

09429: Personer 16 år og over, etter region og nivå. Begge kjønn, Personer 16 år og over (prosent), 2018.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

2.4 Levekår og folkehelse

Sveio kommunestyre handsama dokumentet «Folkehelseoversikt for Sveio 2019» i sak 060/19 i møtet 20. september 2019. Oversiktsdokumentet skal leggjast fram for kommunestyret til handsaming minst kvart fjerde år, jamfør § 5 i «Forskrift om oversikt over folkehelsen» av 28. juni 2012. Det førre oversiktsdokumentet blei handsama i 2016.

Sveio kommunestyre fatta slikt samrøystes vedtak i sak 060/19:

1. Kommunestyret sluttar seg til Folkehelseoversikt for Sveio 2019 med dei prioriterte satsingsområda som kjem fram i oppsummeringa; lesedugleik blant born i grunnskulen og fysisk aktivitet i nærmiljøet.
2. Folkehelseoversikt for Sveio 2019 skal vera eitt av grunnlagsdokumenta ved den komande rulleringa av planstrategien for Sveio kommune.

Folkehelseoversikta som kommunen sjølv har utarbeida er å finna i vedlegg 5.

Folkehelsearbeidet er ikkje eit ansvar som ligg til helse- og omsorgstenestene aleine. Folkehelsearbeidet er eit ansvar for alle delar av den kommunale verksemda. Somme fagfolk har gått så langt som å seia at folkehelsearbeidet er 10% helse- og sosialtenester og 90 prosent andre tenester. Føremålet med folkehelsearbeid er å førebyggja «uhelse» som i neste omgang krev behandling i helsevesenet. Difor må alle i Sveio kommune sjå på seg sjølve som «folkehelsearbeidarar». Arbeidet til barnehagelæraren, læraren og bibliotekaren er med på å fremja god folkehelse. Det same gjeld helsesjukepleiaren, sjåføren i brøytebilen, renovatøren og driftsoperatøren på vassverket. Kort sagt er gode tenester eit viktig grunnlag for god folkehelse.

Som det går fram av § 6 i folkehelselova, skal folkehelseoversikta vera ein del av grunnlaget for kommunen sin planstrategi.

Sveio kommune skil seg lite ut frå samanlikningsgrupper som KOSTRA-gruppe 11, Hordaland fylke og landet utan Oslo på svært mange av variablane som fortel om stoda for folkehelsa. På nokre felt, slik som bruk av alkohol, tobakk og illegale rusmiddel, er tala for Sveio kommune svært positive, noko som kan tyda på at det har vore drive godt førebyggjande arbeid over tid. Folkehelseoversikt 2019 syner at vi i kommunen sitt vidare planarbeid bør ha eit særleg fokus på to område:

- Lesedugleik blant born i grunnskulen. Sveio kommune har arbeidd systematisk med å betra lesedugleiken sidan kommunen blei peika ut som «Språkkommune» i 2016. Arbeidet har no byrja å få effekt, og talet på elevar som les på nivå 1 i 5. klasse, er redusert. Det er svært viktig at ein held oppe dette fokuset over tid. Det er difor viktig at kommunen er svært restriktiv med å implementera nye «satsingsområde» i barnehage og skule før ein er sikker på at lesedugleiken har blitt varig betre i kommunen.
- Fysisk aktivitet i nærmiljøet. Sveio kommune har svært høge utgifter til skuleskyss under fire kilometer. For mange born og unge som bur nær skulen sin, må ha skyss på grunn av farleg skuleveg og manglande veglys. Statistikken som er teken inn her, gjeld kommunale vegar, men vi finn dei same manglane langs fylkesvegnettet i kommunen. Samstundes ser vi at Sveio kommune ligg høgt med omsyn til overvekt på sesjon. Det er viktig at Sveio kommune tek omsyn til desse moglege samanhengane i planarbeidet framover.

Folkehelseprofil 2020 for Sveio kommune blei publisert av Folkehelseinstituttet i mars 2020. Den syner at folkehelsa i Sveio er god.

I kommunestyresaka om Folkehelseprofil 2020 skriv rådmannen mellom anna dette:

Folkehelseprofil 2020 for Sveio kommune gjev eit godt oversyn over både område der kommunen ikkje skil seg nemnande ut i høve til fylket og landet, område der kommunen skil seg positivt ut og område der Sveio kommune har tydelege utfordringar, jf. vedlegg 4.

Av dei positive delindikatorane er det særleg verd å nemna desse:

- talet på born som veks opp i heimar med vedvarande låginntekt, er signifikant lågare enn landsgjennomsnittet. Dette er ei positiv utvikling om vi samanliknar med dei tala som uroa kommunen for to år sidan
- talet på born som veks opp med einslege forsørgarar, er signifikant lågare enn landsgjennomsnittet
- talet på born som lever i familiar som bur trongt, er signifikant lågare enn landsgjennomsnittet
- heile 100 % av ibuarane i Sveio har god drikkevassforsyning. Dette er signifikant høgare enn gjennomsnittet både for landet og for Vestland fylke
- luftkvaliteten, målt med svevestøv som indikator, er signifikant betre enn landsgjennomsnittet
- talet på melde tilfelle av vald i høve til folketalet er signifikant lågare enn landsgjennomsnittet
- valdeltakinga i 2019 var signifikant høgare enn landsgjennomsnittet.
- forventalevealden for kvinner er signifikant høgare enn landsgjennomsnittet, og har stige sidan den førre folkehelseprofilen 2019
- talet på personar med psykiske symptom og lidingar (per 1000 ibuarar) er signifikant lågare enn landsgjennomsnittet
- vaksinasjonsdekninga mot meslingar er med 98,6 % signifikant høgare enn landsgjennomsnittet

Det er særleg grunn til å framheva dei positive indikatorane som seier noko om fenomenet «barnefattigdom» som Sveio kommune har hatt sterkt fokus på dei siste åra. Tala i folkehelseprofilen kan tyda på at ein er på rett veg i arbeidet med dette samfunnsproblemet. Vidare er det svært positivt at vaksinasjonsdekninga mot meslingar er nær opp mot 100 %. Det er svært viktig for folkehelsa at denne svært smittsame og farlege barnesjukdomen ikkje får spreia seg.

Sveio kommune har og nokre område der kommunen skil seg negativt ut samanlikna med landsgjennomsnittet:

- Talet på femteklassingar som presterer på lågaste nivå på nasjonale prøvar i lesing, er signifikant høgare i Sveio kommune enn i både landet og fylket. Dette talet kjem fram gjennom eit glidande gjennomsnitt for skuleåra 2016/2017, 2017/2018 og 2018/2019.
- Talet på ungdomar som ved Ungdata 2019 seier dei er nøgde med lokalmiljøet sitt, er signifikant lågare enn både i fylket og landet.
- Talet på ungdomar som er nøgde med kollektivtilbodet i kommunen, er signifikant lågare enn i både fylket og landet.

Då ein no ser tydeleg framgang med omsyn til lesedugleik i 5. klasse, har rådmannen valt å fokusera særskilt på samanhengen mellom at mange ungdomar både er misnøgde med lokalmiljøet sitt og meiner at kollektivtilbodet er altfor dårleg i kommunen.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Om vi ser både på folkehelseoversikta frå 2019 og folkehelseprofilen for 2020, ser vi at vi har nokre tydelege utfordringar som er knytte til ungdomsgruppa i Sveio kommune. Gjennom planarbeidet må kommunen leggja betre til rettes for fysisk aktivitet i nærmiljøet. Eit betre nett av gang- og sykkelveggar vil vera eit svært viktig tiltak i denne samanhengen. Samstundes må kommunen arbeida for at Vestland fylkeskommune gjennomfører eit monaleg løft for kollektivtilbodet både internt i Sveio og inn og ut av Sveio. Om Sveio kommune framleis skal vera «ein god stad å bu» må det vera mogeleg for personar i alle aldersgrupper å flytta seg både internt i kommunen og på tvers av kommunegrensene på trygt, sunt og klimavenleg vis.

Resursar i kommunen

- Sveio har god luftkvalitet, lite utfordring med støy og eit godt drikkevatt
- Sveio har eit rikt lag- og foreiningsliv
- Sveio har god tilgang til areal for leik, friluftsliv og rekreasjon
- Sveio har låg gjennomsnittsalder
- Sveio har lågt tal på eineforsørgjarar
- Sveio har låg del låginnteksthushald
- Sveio er tett integrert i ein stort sams bu- og arbeidsmarknad på Haugalandet og i Sunnhordland.

Hovudutfordringar i folkehelsa

- Veksten i folketalet er redusert, særleg etter «oljenedturen» i 2014.
- Gåing og sykling blir mange stader hindra av dårleg trafikktryggleik. Utbygging av gang- og sykkelveggar og betre veglys vil gjera det enklare å velja sunne og miljøvenlege transportløyser som gåing og sykling.
- Det er for mange unge som ikkje er nøgde med lokalmiljøet sitt. Dette gjer at kommunen kan bli oppfatta som ein mindre attraktiv stad å etablere seg.
- Eit betre kollektivtilbod kan gjera det enklare for unge menneske å få positive opplevingar i og utanfor kommunen.

3 KOMMUNAL TENESTEYTING OG FORVALTNING

Dei ulike sektorane i kommunen har ulike oppgåver for å sikra god tenesteyting og forvaltning. Sektorane er fordelte på tre kommunalsjefar som har fleire ulike rammeområde å forholde seg til.

3.1 Sentraladministrasjonen

Til rammeområdet høyrer rådmann, eigedomsskatt, lærling og støtteiningane; offentleg servicekontor, løn- og personalkontoret, økonomikontoret og IKT-kontoret.

Sentraladministrasjonen har ansvar for å sette i verk politiske vedtak, drive organisasjonen i tråd med overordna føringar og legge til rette for kvalitet og effektivitet i tenesteproduksjonen. Dei ulike støtteiningane har spesialiserte ansvar og varetek spisskompetanse innan ulike sentrale område. Dei skal vera støttespelar for einingane og strategisk leiargruppe innan sine fagområde. Under rådmannen ligg òg ansvaret for det heilskaplege arbeidet med samfunnstryggleik og beredskap, sjølv om gjennomføringa av sjølve arbeidet skal skje ute i dei ulike einingane.

Hovudutfordringar:

Hovudutfordringa for sentraladministrasjonen er å vidareutvikla gode tenester til publikum, innbyggjarar og dei ulike avdelingane i kommunen i tråd med lovverk, planar og behov.

3.2 Teknisk

Rammeområdet teknisk omfattar administrasjon, næringsrettlegg- og utvikling, drift- og anleggsavdelinga og plan- og næringsavdelinga.

Hovudarbeidsoppgåver for drift- og anleggsavdelinga er drift, vedlikehald og utbygging av kommunale bygningar og anlegg. Til anlegg høyrar blant anna vassverk, vatn- og avløpsnett. Vidare har avdelinga ansvar for vedlikehald og opprusting av kommunale vegar og sykkel- og gangstiar, park og grøntanlegg, utbygging av kommunale bustadfelt og reinhald. Forvaltning av kommunal renovasjon og slam ligg òg til avdelinga.

Sentrale arbeidsoppgåver knytt til plan- og næringsavdelinga er planlegging, delingssaker, eigedomsdeling, byggesaker, registerføring, konsesjonar, akvakultur, utsleppsløyve, dispensasjonar, viltforvaltning, landbruk, veterinærvakt, energi/klima/miljø/vassforvaltning, brannvern og kommunalt beredskapsarbeid.

Rammeområdet legg til rette for næringsutvikling, auka verdiskaping og sysselsetting i kommunen og held eit korrekt og trygt nivå på vedlikehald av bygg, vegar, anlegg og utstyr. Området skal sikra godt, tilstrekkeleg og hygienisk vatn til abonnentane. Avfall skal handterast effektivt og miljøvennleg.

Gjennom god planlegging skal kommunen kunne tilby gode og trygge bumiljø og utvikla trivlege sentrumsområde for handel og sosiale aktivitetar. Ein skal også ha fokus på å ta vare på naturressursane og miljøkvalitetane.

Hovudutfordringar:

Sveio kommune er ein kommune i vekst. Auke i folketal medfører eit større press på mange av tenestene innan fagområdet.

Kommunen er forholdsvis stor i utstrekning med spreidd busetnad i dei ulike områda. Dette medfører utfordringar med å etablera og vedlikehalda naudsynt infrastruktur. Nokre døme

Vilje til vekst og ein god stad å leva

kan være vatn- og avløpsnett, generell samfunnstryggleik og beredskap, trygge og framkommelege vegar og eit framtidretta breiband.

Kommunen har også mange bygningar og anlegg som skal haldast vedlike. Det er fatta vedtak om fleire større prosjekt for dei neste åra, som til dømes badeanlegg, brannstasjon, arbeids- og aktivitetshus, ny Sveio barnehage, opparbeiding av bustadområde Sveiåsen III og vurdering av nytt vassverk. Desse og fleire andre større prosjekt vil gå parallelt.

Sveio kommune eig og driftar ein relativ stor bygningsmasse som er naudsynt i tenesteproduksjon til kommunen. Denne er i varierende tilstand og ulik standard. Det er viktig å halde tilstrekkeleg verdibevarande vedlikehald på bygga og oppgradera dei til naudsynt standard og funksjon.

Sett i samanheng med vassforsyninga er det behov for å forbetra vassforsyningstryggleiken gjennom å etablera fullverdig reservevassforsyning, slik at kommunen har parallelle produksjonsanlegg der begge kan ta over for den andre ved uhell eller kriser. Det er òg behov for å redusera forbruket og lekkasjar av reint vatn. For å kunna sikra god kvalitet på vatnet er det òg naudsynt å sikra nedslagsfelta til drikkevasskjeldene. Det kommunale avlaupsnettet må vurderast utvida og eksisterande anlegg må vedlikehaldast, samtidig som eldre pumpestasjonar må bytast ut. Dette må sjåast i samanheng med planlegging og handtering av overvatn.

Når det gjeld planlegging etter plan- og bygningslova er kommunen i gang med fleire parallelle, krevjande og viktige planprosessar. Døme her er kommuneplanen, kommunedelplan for Sveio sentrum og områdeplan for Vikingland. Utover dette deltek kommunen aktivt i regionalt og interkommunalt planarbeid. Med bakgrunn i dei store pågåande planoppgåvene har kommunen avgrensa kapasitet til å starta nye planprosessar no.

Basert på dei nasjonale forventingane om enklare prosessar har kommunen mykje å henta på å ha ein meir detaljert og tydeleg kommuneplan som legg til rette for enklare sakshandsaming og klarare føringar for enkelte tiltak utan at det først må stillast krav om utbeiding av planar og lange planprosessar.

3.3 Helse/omsorg

Sektoren Helse og omsorg omfattar rammeområde:

- Pleie og omsorg,
- Helse og rehabilitering,
- Barnevern,
- Habilitering
- NAV med flyktningavdeling

Tenester blir gitt etter vedtak gjort av tenestekontor etter prinsippet bestillar/utførarmodell. Felles for sektoren vil vere til ein kvar tid å kunne gi forsvarlege tenester i samsvar med lovverk og møte aukande behov innafor tildelte rammer. Det er fokus på beste effektive omsorgsnivå i tenestetildelinga og å betra føresetnadene for innbyggjarane å oppnå eigen meistring gjennom heile livet.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

HELSE OG REHABILITERING:

Helse og rehabilitering omfattar helsestasjon- og skulehelseteneste, jordmorteneste, legeteneste, legevakt, psykisk helseteneste med dagsenter og bufelleskap med 4 bueningar, fysio-ergoterapiteneste, hjelpemiddel og frisklivstiltak.

Hovudutfordringar:

- Vidareutvikla eit godt nok differensiert og spesialisert tenestetilbod i høve til sentrale føringar.
- Sikre ei god og bærekraftig organisering av legetenesta.

HABILITERING:

Bustaddrift for psykisk utviklingshemma – det er 3 bufelleskap med 13 bebuarar forutan avlastingstiltak. Eit eige fagteam følgjer opp heimebuande psykisk utviklingshemma.

Hovudutfordringar:

- Oppretthalda eit tilfredsstillande tenestenivå innafor vedtekne rammer. Følgje opp med tilrettelagte bustadtilbod og arbeids- og aktivitetstilbod i takt med behovsvekst.
- Rekruttering av kompetent høgskuleutdanna helsepersonell er ei utfordring.

PLEIE OG OMSORG

Gir omsorgs- og tilsynstenester til eldre og sjuke med eit variert tenestetilbod som t.d. avlastingsopphald, korttidsopphald, rehabilitering og langtidsplass- totalt 42 plasser i einerom der 8 av plassane er korttids plassar. Tenester som gis er heimesjukepleie, rehabilitering, heimehjelp/praktisk bistand, miljø- og meistringsteneste (rusomsorg), BPA, tryggleiksalarm, matombringning og omsorgsløn. Eit eige kjøkken produserer all mat til pasientane, samt middag til heimebuande som blir levert av frivillige. Der er eige reinhald og vaskeri som tek hand om bebuartøy, institusjonstøy og arbeidsklede til tilsette. Dagavdelinga gir dagopphald til heimebuande kvar vekedag, der gruppa demente vert prioritert.

Hovudutfordringar:

- Samhandlingsreforma gir kommunen stadig større oppgåver i form av feire pleiekrevjande brukarar og meir komplisert sjukepleie og medisinsk behandling.
- Å følgje opp behov for auka kompetanse og god rekruttering er og vil vere ei utfordring. Dette gjeld både innafor sjukeheimsdrift men også i heimetenesta.
- Det er ei utfordring med stor avstand mellom brukarar som tek i mot tenester, og det er ein del som ikkje har bustadar som er tilrettelagt for å bu heime når dei vert pleietrengande.

BARNEVERNTEBESTA

Barnevernstenesta består i tillegg til faste stillingar, av ulike grupper av oppdragstakarar som fosterforeldre, besøksheimar, støttekontaktar, miljøarbeidarar, rettleiarar og tilsynsførarar.

Barnevernstenesta har som oppgåve å gi barn som lever under tilhøve som kan skade deira helse og utvikling rett hjelp til rett tid. Tenestene skal ha som føremål å skapa positiv endring hjå barnet.

I hovudsak vert hjelpa gitt til barn i heimen. Dei mest brukte tiltaka er ulike råd og rettleiingsprogram, besøksheim, støttekontakt, økonomisk hjelp, dekking av barnehage/SFO. Barnevernstenesta nyttar BTI som metode. Lova er ikkje uttømmende når det kjem til hjelpetiltak. Det er om lag 50 barn som tek i mot frivillige hjelpetiltak i Sveio i løpet av eit år.

Hovudutfordringar:

- Det pågår ei oppgåveoverføring av oppgåver frå stat til kommune som er venta gjennomført i 2022. Stadig fleire oppgåver gjer at mindre kommunar må inngå interkommunale samarbeid om tenesta skal bestå i eigen kommune.
- Ei sterk auke i tal på omsorgsplasseringar gir både økonomiske og kapasitetsmessige utfordringar.

NAV med flyktingavdeling:

NAV Sveio består av både ei statleg og ei kommunal teneste med felles leiar. Tenesta er delt i tre ulike team. Flyktingteamet, sosialteamet og ressurs- og jobbaseam. Hovudmål for alle teama, er fleire i arbeid og aktivitet, færre på stønad.

NAV har ansvar for førstegongsbusetjing av flyktingar og akuttbustad for dei som står utan bustad. Det er fokus på miljøarbeid for sikre god integrering.

Hovudutfordringar:

- Det har vore ein stram arbeidsmarknad i fleire år, medan det har vore betring dei siste åra. Våren 2020 har likevel gjeve nye utfordringar som er venta å gje nye utfordringar dei neste åra.
- Bustadmarknaden har vore god, og 4 nye kommunale bustadar har bidrege til det.

Utviklingsmål for helse og omsorg:

GOD HELSE, EIGEN MEISTRING OG TRIVSEL

3.4 Oppvekst/kultur

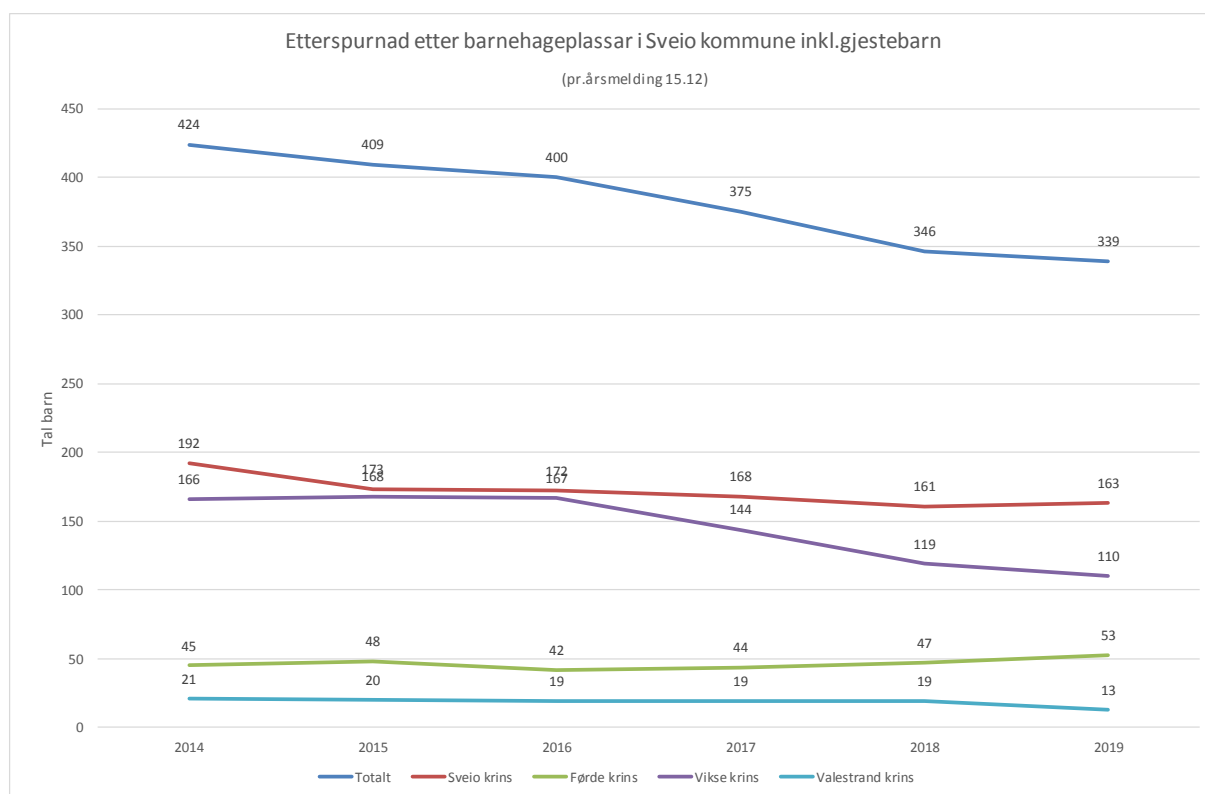
3.4.1 Barnehage

Sveio kommune har tilbod om barnehageplass i tre kommunale og fem private barnehagar. Kommunen er såleis både barnehageeigar og barnehagemynde. Som eigar har ein ansvar for at dei kommunale barnehagane vert drivne i samsvar med gjeldande lovar. Som barnehagemynde skal ein bidra med rettleiing og sjå til at barnehagane vert drivne i samsvar med gjeldande regelverk. Kommunen fører tilsyn med alle barnehagane. Ein har elles plikt til å oppfylle retten til spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging for dei barna som har trong for det. I tillegg har ein plikt til å godkjenne barnehagar og syte for at det er nok plassar for barn med rett til plass i barnehage. Kvalitetsutvikling er høgt prioritert, både med fokus på å utvikle barnehagen som ein lærande organisasjon samt ei profesjonell vaksenrolle.

Ved utgangen av 2019 gjekk det omlag 340 barn i barnehagane i kommunen. Rundt 1/3 av barna gjekk i ein kommunal barnehage og rundt 2/3 i ein privat barnehage. Talet er redusert kvart år sidan 2014, då det var i overkant av 420 barn i barnehagane. Vikse og Valestrand krins har hatt høgast prosentvise nedgang i etterspurnad etter barnehageplass i denne perioden. Barnehagane i sentrum har normalt stor etterspørsel, og er så og seia alltid fulle. Framskrivning¹ av barnetalet viser at Sveio kommune har nok barnehageplassar fram til rundt 2029.

¹ Framskrivning med utgangspunkt i SSB sin befolkningsframskriving per 2018

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Tal på førskulebarn med rett til spesialpedagogisk hjelp ligg på landsnivået, men omfanget det enkelte barn i Sveio får tildelt er høgare enn snittet.

Alle barnehagane i Sveio kommune arbeider kontinuerleg med felles kvalitetsutvikling. Framover skal barnehagane ha særleg fokus på satsingane kommunikasjon og språk, trygge og inkluderande barnehagemiljø og pedagogisk leiing – barnehagen som lærande organisasjon.

Hovudutfordringar

- Sveio barnehage (kommunal) er gammal og sliten. Både bygg og uteområde har såpass store manglar at det hastar med betre tilhøve for denne barnehagen.
- God fysisk tilrettelegging for barn med store særskilte behov i barnehage, er ei utfordring. Ein av dei kommunale barnehagane bør ha ei base som er spesielt utforma for å sikra pleie, trening og utvikling for denne barnegruppa.
- Tal på barn 0-6 år i Sveio gir utfordringar med omsyn til å oppretthalda drifta i fleire av barnehagane våre.
- God språkopplæring for alle, men spesielt retta mot minoritetspråklege barn.
- Halda stort trykk på satsingsområda i kvalitetsutviklingsplanen.

3.4.2 Grunnskule

Som skuleeigar har kommunen etter opplæringslova og tilhøyrande forskrifter, ei plikt om å sørge for grunnskuleopplæring og spesialundervisning for barn og unge busett i kommunen. Det er fire barneskular i kommunen (Førde skule, Auklandshamn skule, Valestrand oppvekstsenter og Vikse skule) og ein kombinert barne- og ungdomsskule (Sveio skule). Velkomstklasse for minoritetsspråklege elevar og vaksenopplæring etter introduksjonslova er organisert som ein del av Førde skule. Avdeling for elevar med særskilte behov er lagt til Sveio skule.

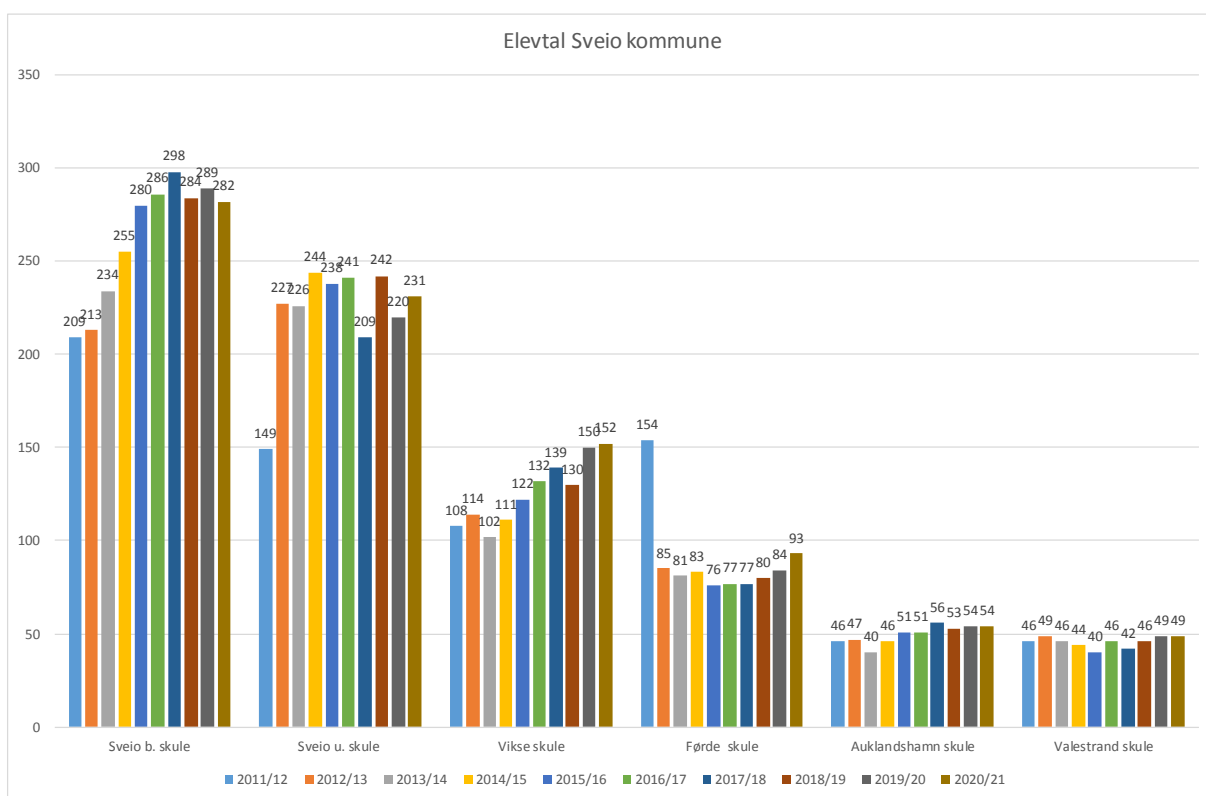
Vilje til vekst og ein god stad å leva

Auklandshamn skule

Skulane i Sveio skal sikra tryggheit og trivsel i skulekvardagen som fundament for læring og utvikling hjå barn og unge. Høgt læringsutbytte vil vera avgjerande for korleis elevane seinare skal meistra utdanning og arbeidsliv. Skuleeigar gjer årleg ein tilstandsvurdering av skulane i tråd med opplæringslova, som blir behandla politisk. Vurderinga vert lagt til grunn for val av satsingsområde og vurdering av kompetansebehov.

Frå hausten 2020 vil skulane i Sveio til saman ha rundt 860 elevar, der omlag 230 av dei er på ungdomstrinnet. Prognosane viser ein vekst i elevtal framover.

Hovudutfordringar

- Auke i elevtalet gir høgare driftskostnader og utløyser behov for auke i driftsbudsjetta.
- Elevundersøkinga for 2020 syner at det er god trivsel og lite mobbing på barnetrinnet på alle fem skulane, men det må til ei kvar tid vera stor merksemd på og arbeidast systemtisk med skulemiljøet til elevane.
- Resultata frå dei nasjonale prøvane i lesing, rekning og engelsk har dei siste åra vist at det blir gjort eit grundig og godt arbeid på mellomtrinnet og ungdomstrinnet som har gitt gode resultat. Resultata for elevar på 5.trinn syner betring, men det må framleis vera stort fokus på dei grunnleggjande dugleikane på småskuletrinnet.
- For at elevane i kommunen skal meistra seinare utdanning og arbeidsliv, må dei tileigna seg grunnleggjande dugleikar som lesing, skriving og rekning.
- For at barn med minoritetspråkleg bakgrunn skal få utbytte av den ordinære opplæringa så snart som mogleg, må dei læra seg norsk relativt raskt.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Velkomstilbodet ved Førde skule er utvida frå tre til fem dagar i veka med støtte av morsmåslærarar, og er eit viktig tiltak for å få dette til.

- God utnytting av ressursane til beste for opplæringa i klasserommet, er ei viktig og stor utfordring som det til ei kvar tid må arbeidast grundig med.

Prinsipp for arbeidet i skule og barnehage i Sveio kommune

Måla for arbeidet i barnehagar og skular går fram av «*Kvalitetsutviklingsplan barnehage og skule 2016 2020*» Ny kvalitetsutviklingsplan er under utarbeiding og skal gi måla for 2021-2025

Følgjande prinsipp skal liggja til grunn i alt arbeid i barnehagane og skulane i Sveio:

- mangfald, inkludering og respekt.
- tidleg innsats
- barnehagetilbod tilpassa det einskilde barnets behov
- tilpassa opplæring
- god tverrfagleg innsats (inkluderer alle tenester for barn i kommunen) for dei mest sårbare barna.
- gode utviklings- og læringsmiljø
- samarbeid heim – barnehage/skule

Med grunnlag i tilstandsrapporten for 2020 og innspel for dei involverte gruppene i barnehagar og skular skal nye satsingsområde fastsetjast.

Når det gjeld del av elevane som får spesialundervisning, ligg Sveio nå under landsgjennomsnittet.

Framleis ser ein at for mykje av spesialundervisninga blir sett inn hjå dei eldste elevane. Barn og elevar som slit med språk, lesing og skrivning må få meir merksemd, oppdagast tidlegare og følgjast betre opp. Forsking viser at effekten av tidleg innsats er større enn hjelpetiltak som blir sett inn seinare i utdanningsløpet.

Barnehagar og skular må ha fokus på dei grunnleggjande dugleikane språk, lesing og skrivning. Ny læreplan skal innførast i skulen frå hausten 2020 og arbeidet med dei grunnleggjande dugleikane må forankrast i dei føringar som denne gir. Sveio kommune ønskjer at barnehagar og skular skal vera ein trygg stad der det er godt å vera saman og at kvar enkelt har ei oppleving av å høyra til. Samstundes skal barnehagar og skular leggja til rette for utvikling, læring og vekst med utgangspunkt i den einskilde sine ressursar og behov.

Planbehov i planperioden

- Skulebruksplan som viser kor mange skular Sveio skal ha og korleis skulebygningane skal sjå ut og brukast. Dette bør sjåast i samheng med ein bustadutviklingsplan.
- Ny kvalitetsutviklingsplan og strategi for systematisk arbeid og forbetring av barn og elevars ferdighet innan språk, lesing og skrivning
- Plan for overgang mellom barnehage og skule
- Årlege handlingsplanar for implementering og oppfølging av kvalitetsplan

Utviklingsmål for barnehagar og skular:

GODE OPPVEKSTVILKÅR

3.4.3 Kultur

Kulturavdelinga jobbar for at innbyggjarane skal ha eit aktivt og meningsfylt liv gjennom å leggja til rette for aktivitet og oppleving. Kulturavdelinga har eit godt samarbeid med andre kommunar, statlege organ og private om mellom anna kulturminneplan, reiseliv, idrett og friluftsliv, kulturskule, bibliotek, litteratur-arrangement for skuleelevar, Fartein Valen arbeidet, Valenheimen og arrangement i Valestrand kulturkyrkje.

Hovudbiblioteket har gått over til meirope bibliotek, er blitt modellbibliotek, har auka i utlånet og gjennomfører fleire gode arrangement/prosjekt. Det er vidare tilsett skulebibliotekar som arbeider målretta mot barnehagar og skular. Kulturskulen vil frå hausten 2020 få til disposisjon areal som gjer det muleg å utvida tilbodet

Kulturskulen deltar i prosjekt saman med fleire skular, men ønskjer likevel å utvida tilbodet i fritidssona for å inkludera fleire barn og unge.

Lag og foreiningar får støtte av tilsette i avdelinga, mellom anna med søknad om spelemidlar og gjennom tildeling av ulike kulturmidlar. Merking av turstiar og skilting av kulturminne er godt i gong.

Det lokale Fartein Valen-arbeidet har ei sentral rolle i Fartein Valenfestivalen og fått til gode resultat både i og utanom festivalen. I Den kulturelle skulesekken samarbeider kultur og skulane om mange gode uliketilbod.

Hovudutfordringar

- Biblioteket treng framleis større ressursar for å oppretthalda servicenivået til innbyggjarane generelt og skule spesielt
- Biblioteket vil halde fram med ungdomsdebattar for å styrkja lokaldemokratiet.
- Kulturskulen skal bli meir synleg. Dette gjer ein m.a. gjennom auka tal konsertar og samarbeidsprosjekt samt utvikling av eksisterande tilbod. Ein skal og implementere ny rammeplan i arbeidet
- Fortsetja arbeidet med merking og gradering av turstiar
- Fortsetja arbeidet med gode kulturtilbod for born og unge. Spesielt gjennom DKS og Sveio ungdomsråd og ungdomsarbeidet knytt til Vigdartun
- Utvikla tilbodet i Den kulturelle spasérstokken
- Skilting av kulturminne
- Fartein Valen arbeidet. Utvikle ulike arena ved hjelp av statlege løyvingar

4 STRATEGISK PLANVURDERING – UTVIKLINGSTREKK OG UTFORDRINGAR

Planstrategien skal leggja føringane for vidare planarbeid i kommunen og sei noko om dei strategiske vala ein skal gjera i dei nærmaste åra. Likevel er det først i kommuneplanarbeidet som dei konkrete hovud- og delmåla for samfunnsutviklinga og den kommunale organisasjonen blir definerte.

Sveio sine hovudutfordringar dei neste åra vil vera baserte på behovet for prioritering i særskilte sektorar. Mellom anna har kommunen ein stor handelslekkasje og ein stor arbeidspendling ut av kommunen. Slik utvikling som mellom anna bidreg til mykje personbiltrafikk er i strid med dei nasjonale forventingane om samordna areal- og transportplanlegging og utfordrar klimatilpassinga. Løysinga kan vera å arbeida for å leggja til rette for meir nærings- og bustadutvikling i sentrale delar og i nærleiken av der det allereie bur folk. På den måten kan kommunen sikra eit godt befolkningsgrunnlag som vil bidra til auka aktivitet og interesse for å etablere nye verksemdar i kommunen. Det vil òg vera føremålstenleg i den samanheng å bruka planlegginga for å sikra ei sterk sentrumsutvikling som skapar grunnlag for auka aktivitet i kommunen, og å leggja til rette for gode bumiljø og levekår i allereie eksisterande grendesenter.

Det er naudsynt å skaffa seg ein oversikt over utviklingstrekk og utfordringar for kommunen som samfunn og som organisasjon for å avklara planbehovet.

Dei nasjonale viser at kommunane skal ta meir ansvar for å sikra berekraftig utvikling og ta omsyn til klimaendringane og naturmiljøet gjennom å gjera klimatilpassa tiltak. FN sine berekraftsmål er viktige å følgja opp. Det er viktig at den kommunale planlegginga er effektiv og basert på eit godt og oppdatert kunnskapsgrunnlag og naudsynt plankompetanse. Hovudvekta ligg på berekraft for å oppnå velferd i eit økologisk, sosialt og trygt samfunn der det er fokus på forsvarleg ressursforvaltning.

4.1 MILJØ, KLIMA OG ENERGI

Dei nasjonale forventingane:

Kommunane skal leggja vekt på reduksjon av klimagassutsleppa, energiomlegging og energieffektivisering gjennom heilskapleg og berekraftig planlegging og lokalisering. Det skal takast omsyn til klimaendringane og viktige samfunnsverdiar skal kartleggjast og sikrast gjennom effektive og kunnskapsbaserte planprosessar.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar

Typisk for Sveio er at det tradisjonelt har vore busetnad langs heile kystlina. Her bur fortsett mange. Dette har resultert i eit spreidd busetnadsmønster, som gjer det utfordrande å leggja til rette for ein samordna planlegging som mellom anna inneber minska bruk av bil, gode kollektivknutepunkt og kollektivtrafikktilbod, og gode felles energiløysingar. Det er òg utfordrande at E 39 og Fv. 47 går igjennom kommunen og at desse til stor del brukast for godstransporter og gjennomkøyring.

Klimastatistikken for Sveio viser at dei klimagassutsleppa som kan tilskrivast kommunen i hovudsak kjem får vegtrafikken og frå sjøfarta. Transportnettet medfører såleis store klimautfordringar og det er avgrensa kva kommunen kan gjera for å redusere bruken av bilar og båtar som går igjennom og forbi kommunen med destinasjon utanfor kommunen sine grenser. Samtidig kan det same transportnettet òg vera ein moglegheit for kommunen dersom kommunen i planlegginga legg opp til utbygging langs hovudvegane og ved kollektivknutepunkta, slik at det betrar grunnlaget for kollektivtrafikk og at teknisk infrastruktur

Vilje til vekst og ein god stad å leva

kan samordnast. Gjennom å samla utbygginga i større grad, og særskilt auka konsentrasjonen i Sveio sentrum og i dei ulike grendasentera, kan kommunen leggja betre til rette for å minska den lokale personbiltrafikken og finna felles energiløysingar.

Kommunen har ikkje mange store arbeidsplasskrevjande næringsverksemdar. Det er ikkje heller mange større næringsetableringar innan tung industri. Dette medfører relativt liten arbeidspendling inn til kommunen og at risikoen for forureining frå industri er avgrensa. Samtidig går det ein del godstransportar langs med hovudvegane i kommunen. Fv. 47 frå Haugesund til Haukåskrysset/E39 har stor del godstransporter. I tillegg til den relativt store arbeidspendlinga ut av kommunen og ein stor handelslekkasje til nabokommunane er trafikken med å bidra til luftforureining og støv- og støyproblematikken.

Det er særleg avgrensa tilbod til kollektivtrafikk, noko som gjev ekstra grunnlag for innbyggjarane å pendla med bil. Det meste av bussforbindelsane i kommunen går som skuleskyss eller som ekspressbuss mellom Stavanger og Bergen.

Planlagt ny E 39 mellom Bergen og Stavanger vil mest sannsynleg gjera bu- og arbeidsplassregionen større, noko som vil kunne medføra enno meir trafikk i framtida.

Når det gjeld klimarelaterte utfordringar så har Sveio generelt sett ikkje stor risiko for flaum, ras og skred slik situasjonen er i dag. Med endringar i klimaet så kan dette forandra seg. Elles kan delar av kommunen vera særskilt utsett for stormflo.

Kommunen sine oppgåver:

Betre kollektivtilbod er viktig både av klimaomsyn, men òg for å betra mobiliteten for grupper som ikkje disponerer bil, eller som eit alternativ for dei som ikkje vil bruka bilen. Kommunen drifrar ikkje bussane sjølv og kan difor ikkje påverka kollektivfrekvensen. Kommunen kan likevel påverka indirekte ved ein arealpolitikk som mogleggjer framtidig busetnad langs hovudvegane og gjennom å utøva politisk press mot sentrale avgjerdstakarar. Kommunen kan i tillegg vera med å påverka andre aktørar, som hushald, næringsliv og industri til å finna løysingar som fremjar kollektivsatsinga.

Det kommunen kan gjera for å unngå auka bruk av bilar er å leggja til rette for ei samordna utbygging slik at bustader vert liggjande i nærleiken til kollektivknutepunkt og med sentral plassering og nærleik til daglege funksjonar som skule, barnehage, arbeid, butikkar og andre servicefunksjonar. Det vil likevel vera avgrensa kva kommunen kan gjera for å leggja til rette for kollektivtrafikk ut til grendasentera rundt om i kommunen. Grunnlaget for slik aktivitet vil òg i framtida vera liten. Eit reelt alternativ til kollektivtrafikken kan då vera å leggja betre til rette for utsleppsfrie køyretøy gjennom fleire ladepunkt, og gode moglegheiter til bruk av gange og sykkel i lokalmiljøet.

Kommunen har eit omfattande ansvar i saker som påverkar klimagassutslepp og energibruk og i saker som blir påverka av klimaendringar. Klimaendringar må difor inn som vurderingstema i all planlegging og utbygging. Gjennom å analysa sårbarheita i kommunen i forhold til klimaendringar og setja i verk tiltak vil ein kunna bidra til å gjera kommunen meir førebudd på framtidens klima. For å sikra at klimaendringane vert teke omsyn til i planlegginga må ein leggja til rette for klimatilpassing gjennom å mellom anna unngå utbygging i aktsemdsområde for flaum og skred, sikra at det ved planlegging av kystnære område vert teke omsyn til havnivåstigning og stormflo og at planlegging sikrar god handtering av overvatn og dimensjonering for avlaup.

Utgangspunktet for kommuneplanarbeidet i arbeidet med klima-, energi- og miljøutfordringane:

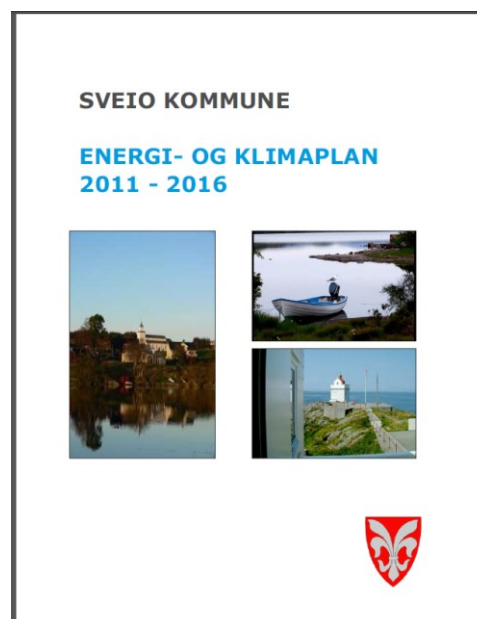
- gjennom ein medviten miljøpolitikk oppnå ei berekraftig samfunnsutvikling
- i samsvar med Energi- og klimaplanen for Sveio arbeida for å redusera kommunen sitt totale energiforbruk og klimagassutslepp i kommunen.
- leggja til rette for utvikling av alternativ energi
- arbeida for auka samfunnstryggleik og trafikksikring og ein arealpolitikk som sikrar barn og unge sine interesser
- arbeida for ein arealpolitikk som sikrar eit rikt friluftsliv i kommunen og at det biologiske mangfaldet vert teke vare på
- verna landbruket sine kjerneområde og viktige kulturminne og etablera særskilte omsynssoner for kulturminne i samsvar med kulturminneplan for Sveio
- setja krav om estetisk utforming av bygg
- ta vare på område for vilt
- arbeida for god avfallshandtering, gjennom Sunnhordland interkommunale miljøselskap
- satsa på miljøretta helsevern
- stilla krav om klimanøytrale løysingar ved kommunal utbygging og innkjøp

Planbehovet:

Sveio kommune har ein temaplan for klima- og energispørsmål. Den viser kartlegging og skildring av situasjonen i kommunen, slik den var i 2011. Planen viser mål og kjem med forslag til tiltak. Den gjaldt opphavleg for perioden 2011-2016, men blei vidareført i 2017. Innhaldet i planen er fortsett aktuell og vil difor òg i framtida vera eit godt grunnlag for kommunen sitt klima- og energiarbeid. Men krava og forventingane til klimatilpassing er stadig i endring, noko som inneber at kommunen bør oppdatere planen. I den samanheng bør òg tema for miljø vurderast lagt inn i den same planen.

Planen sine målområde;

- lågare energiforbruk
- fornybar energibruk
- klimavenleg energiproduksjon
- lågare klimagassutslepp
- administrative og organisatoriske mål
- klimatilpassing

For å følgja opp dei globale og nasjonale føringane, og for å sikra god berekraftig utvikling i kommunen vil det i framtida vera naudsynt å leggja meir vekt på å oppnå gode klima-, energi- og miljøløysingar. Arbeidet må følgjast opp i alle nivå, i kommuneplanarbeidet, gjennom revidert Energi- og klimaplan og ikkje minst gjennom det daglege arbeidet ute i dei ulike verksemda i kommunen. Det vil vera i samsvar med dei nasjonale forventingane om å bruka planlegginga som verktøy for heilskapleg og berekraftig utvikling og å sikra berekraftig areal- og transportutvikling.

4.2 BUSETNAD OG UTBYGGING

Dei nasjonale forventningane:

Det er ei overordna målsetting om at alle innbyggjarane skal takast omsyn til i samfunnsplanlegginga. Samfunnet skal vera trygt, inkluderande, ha mangfald, sikra gode bu- og levekår og fremja folkehelse.

Det er vidare venta at kommunane skal leggja til rette for god sentrumsutvikling for å skapa gode og levande bymiljø der ein samlar bustader, arbeidsplassar, handel, service og sosiale møteplasser.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar

Sveio kommune har eit spreidd busetnadsmønster fordelt over heile kommunen, særskilt i dei sjønære områda. Dette busetnadsmønster er basert på at det historisk sett har vore fleire handelsstader langs heile kysten og at fiske har tent som livsoppehaldet til innbyggjarane. Slik utbygging har resultert i eit stort nettverk av vegar i kommunen og at sveibuen, som bur rundt om i kommunen, i stor grad er avhengig av bil for å koma til arbeidsplasser, skular, barnehagar, fritidsaktiviteter, service og handel. Grunna relativt liten del av større arbeidsplassar i Sveio er det stor arbeidspendling ut av kommunen.

Utbygginga i Sveio har gjennom målretta planlegging vorte endra over tid og skjer i dag i alt større grad i allereie utbygde område og i mindre grad enn tidlegare i spreidde område. Mykje av befolkningsveksten har kome i og rundt Sveio sentrum og heilt i sør ved kommunegrensa mot Haugesund. Kommunen har eit ønskje om å forsterka tettstadene og samstundes ta vare på den desentraliserte busetnaden. Utviklinga fram til no har vore i samsvar med denne planen.

Utfordringane:

- Spreidd busetnad medfører utfordringar for å sikra god samordna areal- og transportplanlegging
- Spreidd utbygging skapar utfordringar for kommunen til å gje gode tenester overalt i kommunen og legg press på betre beredskap for tryggleiken til innbyggjarane
- Spreidd busetnad legg beslag på mykje landareal og krev meir vegar med tilhøyrande behov for drift og vedlikehald
- Spreidd busetnad medfører krav om fleire offentlege servicefunksjonar fordelt over heile kommunen, som i sin tur medfører store kostnader og ressursbruk
- Spreidd utbygging aukar transportomfanget og avhengigheita av bil og undergraver eit grunnlag for å satsa meir på kollektiv transport og bruk av gange og sykkel. Auka transportomfang medfører meir klimautslepp
- Det er ein relativt lite utbygt senterstruktur i kommunesenteret
- Sveio sentrum er under utvikling men har mykje å gå på for å vera eit sjølvstendig, attraktivt og sterkt kommunesenter i konkurransen med andre senter
- Stor handelslekkasje og arbeidspendling medfører auka transportar

Kommunen sine oppgåver:

Det vil i utgangspunktet vera vanskeleg og ikkje heller ønskjeleg å flytte dei som i dag bur spreidd i kommunen bort frå dei etablerte bygdene og bustadene. Det er ein av godane ved å bu i Sveio, at ein kan få bu romsleg og landleg. Det skal i den samanheng ikkje leggast vekt på å halda igjen utviklinga i grendene og dei som bur spreidd. I staden må innsatsen for å kunna følgja opp dei nasjonale og regionale føringane for areal- og transportplanlegginga vera å samstundes planleggja for attraktive nye bustader, -lokalisert meir optimalt med tanke på fortetting, minska forureining og samordning.

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Kommunen må i den samanheng fortsetja arbeidet med fortetting og tilrettelegging i sentrumsnære område og leggja til rette for ein utvikling som samordnar dei ulike funksjonane. Dette føresett at ein opprettar gode miljø og sikrar viktige samfunnsinteresser som landbruk, biologisk mangfald, tilgang til sjøen mv.

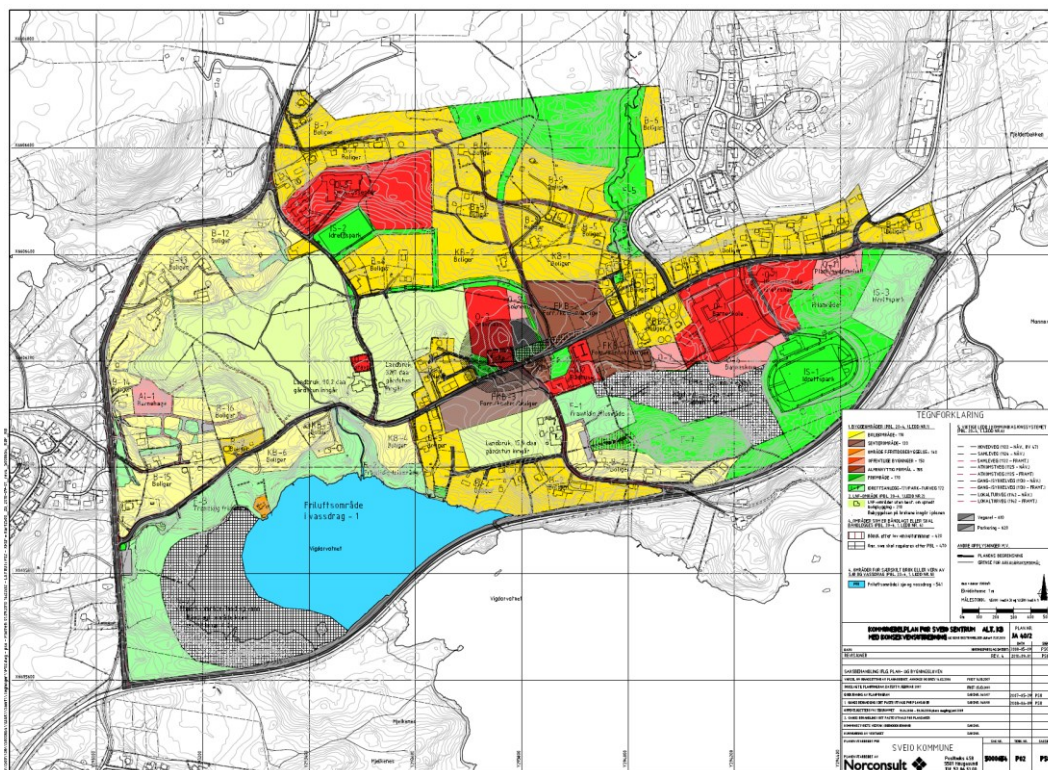
Fokusområde i planlegginga:

- Ha fokus på å fastsetja senterstruktur i samsvar med dei regionale planane for sentrumsutvikling. Dette vil vera med å støtta utviklinga av regionsentera i Haugesund og på Stord
- Gjennom overordna plan leggja til rette for eit effektivt, tilgjengeleg, trafikksikkert og miljøvenleg transportsystem
- Leggja til rette for bustadbygging der kollektivtrafikken passerar på veg inn til regionsentera
- Sikra at bustadområde, arbeidsplassintensive næringsområde, skule, barnehage og offentlege funksjonar vert samlokalisert og plassert i tilknytning til kollektivnettet
- Utbygginga bør i størst mogleg grad skje som fortetting framfor å ta i bruk nye område for ny spreidd utbygging. Ledig kapasitet i eksisterande byggjeområde bør vurderast opp mot behovet for nye bustader. Arbeidet med fortetting og utbygging må skje med kvalitet og utan nedbygging av verdifulle areal
- I sentrumsområde skal det leggjast til rette for attraktive gang- og sykkelaksar mellom viktige målpunkt
- Det må takast stilling til kor dei offentlege funksjonane skal lokalisert for å vera tilgjengelege for flest innbyggjarar og brukarar
- Det må leggjast til rette for utvikling av attraktive senter som fremjar livskvalitet, skapar robust næringsliv og miljøvenleg transport
- Det må vera eit mål å skapa eit kommunesenter som har eit mangfald av tenester, arbeidsplassar, fritids- og kulturtilbod som er tilpassa senteret sitt nivå i senterstrukturen.
- Ved sentrumsutvikling: ta utgangspunkt i føringane i *Regional plan for areal og transport på Haugalandet* og *Regional plan for attraktive senter i Hordaland*
- Leggja til rette for ei vidare utbygging «innanfrå og ut»
- Sikra at tettstadssenter og grendesenter der det bur mange får tilgang til funksjonar som skal sikra dei daglege behova nære heimen, med nærbutikkar, service og fritids- og kulturtilbod, og tilpassa storleiken på tilboda til staden
- Gjennomføra stadanalyser eller moglegheitsanalyser der det er naudsynt som grunnlag for planlegging og utbygging
- Avgrensa sentrumsutstrekninga slik at det vert lagt opp til avstandar som legg til rette for gange og sykkelbruk, gjennom kommuneplan, kommunedelplan og reguleringsplanar
- Styrka den lokale sentrumsutviklinga i Sveio for å auka attraksjonen og leggja til rette for at fleire verksemder ønskjer etablera seg i sentrum, som i sin tur gjer det meir interessant å busetja seg der. Dette kan medføre at den store handelslekkasjen vert dempa

Det er store utfordringar med å leggja til rette for auka bruk av kollektivtransporter i ein kommune som har relativt få innbyggjarar, som i sin tur i stor grad er fordelt spreitt over heile kommunen. Det er med andre ord avgrensa grunnlag for auka satsing på kollektivtrafikk i kommunen. Ein kan likevel leggja fokus på knutepunkta i kollektivsystemet ved etablering av daglege funksjonar og nye bustadområde. På den måten kan ein leggja grunnlaget for eit meir berekraftig reisemønster og styrka tilgjenge for heile befolkninga, òg dei som ikkje disponerer bil.

Planbehovet:

For å sikra gjennomføring av dei nasjonale forventingane og vidareføra intensjonane i frå førre planstrategi må pågåande arbeid med kommuneplan og sentrumsplan halda fram. I tillegg bør kommunen vurdere fleire kommunale reguleringsplanar for bustadutbygging.

Gjeldande kommunedelplan for Sveio sentrum

Gjennom kommuneplanarbeidet kan ein i tillegg sikra at dei beste løysingane for heilskapleg planlegging blir laga, og at det vert sett av tilstrekkeleg areal for bustader der det er behov for det. Der det er behov for å sikra busetnad vil det vera viktig å leggja til rette for utbygging.

4.3 VERDISKAPING OG NÆRINGSUTVIKLING:

Dei nasjonale forventingane:

Dei nasjonale forventingane legg opp til ein berekraftig areal- og samfunnsutvikling der klimaspørsmåla, som energiforbruk og klimagassutslepp, vert alt viktigare å ta omsyn til. Samtidig er det forventingar til kommunane om å leggja til rette for næringsutvikling og innovasjon i alle delar av landet, der kommunen stimulerer til grøn omstilling, innovasjon, vekst i nye arbeidsplassar og eit inkluderande arbeidsliv. Ressursbasert næringsutvikling som fiskeri/havbruk, landbruk, utnytting av mineralressursar og reiseliv er spesielt løfta fram.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar

Sveio kommune har ei offensiv landbruksnæring, og akvakultur er ei næring som styrker dei kystnære stadane. Kommunen har òg ei rekkje små og mellomstore verksemdar spreidd i heile kommunen. Ølen Betong er kommunen sin største private arbeidsgjevar. Hovudkonsentrasjonen av næringsverksemd ligg heilt sør i kommunen ved Ekrene næringspark, i tilknytning til Sveio sentrum og på Hanaleite i Førde.

Kommuneplanen for Sveio viser fleire næringsområde spreidd i kommunen men det har generelt vore liten aktivitet i desse områda. Sjølv om mangfaldet i kommunen sitt næringsliv

Vilje til vekst og ein god stad å leva

er stort og den geografiske plasseringa er relativt spreidd, har kommunen utfordringar knytt til at det er for få arbeidsplassar i forhold til dei som ønskjer å arbeida i kommunen. Mange bur i kommunen og pendlar til Nordsjøen, Haugesundsområdet eller til Stord/Sunnhordland.

Kommunen sine oppgåver:

Kommunen må fortsetja å leggja til rette for næringsutvikling. Då næringane i kommunen er baserte på små eller mellomstore verksemdar er det viktig å sikra at desse aktivitetane fortsett har moglegheit til å eksistera. Føresetnadene for å overleva er ofte tilgangen til rimelege tomter. Kommunen må difor fortsett leggja til rette for at det er mogleg å etablere seg alle stader i kommunen. Samtidig må lokalisering av næringsaktivitet i større skala sjåast i eit større regionalt perspektiv, og med fokus på berekraft.

Det er særskilt moglegheit for vidare næringsutvikling av området rundt golfparken, i Sveio sentrum, på Hanaleite, ved Haukåskrysset (hovedvegforbindelsen E39/Fv 47) og i Ekrene næringspark. I tillegg er det høve til å utvikla meir produktive anlegg for akvakultur i sjøen. Ei positiv næringsutvikling vil leggja grunnlaget for betre økonomi for kommunen og auka attraktiviteten. Difor er det viktig at kommunen støttar, samordnar og legg til rette for ei god næringsutvikling. Dette skal skje gjennom budsjettløyvingar, ein god arealpolitikk og i samband med private aktørar.

Kommunen kan vera med å bidra til at fylket vert ein innovativ region ved å ha fokus på næringar med særlege føremoner knytt til vekstpotensial, innovasjonsevne, internasjonal konkurransekraft og evne til omstilling. Hordaland fylkeskommune viser til at det er næringar som energi, maritim, marin og reiseliv, i tillegg til landbruk og lokal mat, som er ei viktig distriktsnæring, samt media- og kulturbasert næringsliv. Fylkeskommunen ventar at kommunane har overordna strategiar for næringsutviklingsarbeid, og at desse er blant føringane for arealplanlegginga i kommuneplanen. Behov for næringsareal må òg vurderast. Slike forventingar kan kommunen implementera i sine planar for utvikling.

Når det gjeld næringar i kystsona vil *Regional kystsonoplan for Sunnhordland og Ytre Hardanger* vera ein viktig rettleiar i framtida. Der er det sett fokus på berekraftig kystsonoplanlegging, akvakultur, sjøtransport, maritim næring og strandsone.

Regionalt viktige næringsområde til sjø må planleggjast i eit langsiktig perspektiv og sikrast framtidige utvidingsmoglegheiter. Andre næringsområde med tilgang til sjø bør òg sikrast i kommuneplanen og næringar med behov til direkte tilgang til sjø bør prioriterast.

Kommunen skal:

- Gjennom planprosessar tilby gode areal for næringsutvikling og utnytta kommunen sin sentrale plassering på Haugalandet og i Sunnhordland
- Utvikla eit god partnerskap for samhandling mellom kommunen og private organisasjonar
- Vera nyskapande
- Stimulera reiselivsnæringar og satsa på kulturbasert næring
- Ha ei målretta reiselivssatsing der Ryvarden, Fartein Valen, Sveio golfpark og landskapet/naturen er hovudattraksjonane. Det skal leggjast til rette for bruk av naturen på ulike måtar

Planbehovet:

Det er gjennom det pågåande kommuneplan- og sentrumsplanarbeidet som kommunen kan leggja til rette for verdiskaping og næringsliv. Næringsareal bør planleggjast på ein berekraftig måte og på tvers av kommunegrensene. Dette gjeld i hovudsak for dei større næringsverksemda og/eller arbeidskrafttette arbeidsplassane. Dei sysselsettingsintensive næringane, som ofte er kompetansesarbeidsplasser, bør liggja i konsentrerte delar av by- og

tettstadsstrukturane i regionen for å få ein god samanheng mellom bu- og arbeidsområde. Dei arealkrevjande arbeidsplassane bør etablerast på stader som ligg langs hovudinnfartsårene, og ikkje langt frå regionsentera/knutepunkta. I planlegginga av slike næringsområde bør det leggjast stor vekt på felles løysingar i samsvar med dei regionale planane. Dette for å sikra at slike næringar vert etablerte med riktig lokalisering og med tilrettelegging for ruter for kollektivtrafikk, og nære større bustadkonsentrasjonar. Lokalisering og tilrettelegging for slike næringsareal vert avklara i dei regionale planane.

Dei mindre næringsetableringane, som ikkje er like avhengig av nærleik til meir sentrale bykjerner/byområde, bør avklarast gjennom kommuneplanarbeidet og arbeidet med ny sentrumsplan for Sveio sentrum. Det må takast stilling til kva areal som er eigna til næringsutvikling og at desse har god kommunikasjon til viktige hovudveggar. Det må i tillegg leggjast til rette for etablering av næringar som er avhengig av lokaliseringa. Dette gjeld mellom anna turist- og reiselivsnæringa.

Utviklingsmål for busettinga og næringsutviklinga:

BEFOLKNINGSUTVIKLING , ARBEIDSPASSAR OG VEKST
BRUK OG VERN AV STRANDSONA

Utviklingsmål for sentrumsutviklinga:

AKTIVITET I EIT ATTRAKTIVT KOMMUNESENTER

4.4 SAMFERDSLE OG INFRASTRUKTUR

Dei nasjonale forventningane:

Regjeringa har som mål å halda fram utbygginga av samferdslenettet i heile Noreg, samtidig som ein ønskjer å redusera klimagassutsleppa og sikra at Noreg skal bli eit lågutsleppssamfunn innan 2050. Difor er det viktig at transportplanlegginga er samordna med by- og arealplanlegginga elles. Lokalisering, byggjemåte og utforming av bygg, infrastruktur og tenester kan påverka utslepp og energiforbruket. Effektiv arealbruk og god samordning med transportsystem er viktig for å oppnå måla. Det er fokus på fortetting, transformasjon og gjenbruk av eksisterande bygningsmasse. Samtidig er det eit ønske om å utvikla eit transportsystem som er betre framkommeleg og reduserer reisetida for personar og gods i heile landet, og som reduserer ulukker og negative miljøkonsekvensar.

Hovudtyngda av handelsverksemd, bustadbygging og arbeidsplass- og besøksintensive verksemdar bør lokaliserast innanfor tettstader, for å styrka og utvikla levedyktige by- og tettstadsenter og lokalsamfunn og styrkja knutepunkta i kollektivaksane.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Sveio har to hovudveggar gjennom kommunen som bidreg til at trafikkbelastninga vert relativt stor. Det er E 39 frå Tysvær til Bømlafjordtunnelen og Fv. 47 frå kommunegrensa mot Haugesund i sør, opp til Haukåskrysset og E 39. Det er fleire fylkesveggar i kommunen som treng oppgradering, spesielt med tanke på tilrettelegging for gang- og sykkelveggar.

Sveio og Førde har vorte utvikla over tid utan at det har vorte lagt stor vekt på samordna areal- og transportplanlegging. Av den grunn ligg i dag ikkje Sveio sentrum direkte langs Fv. 47. Tilkomst til dei to stadene er elles relativt avgrensa. Dei mange grendasentera rundt om i kommunen har alle tilkomst av varierende kvalitet og det er fleire plassar behov for gang- og sykkelveggar og oppgradering og utbetring av vegnettet. Ekrene-/Rophusområdet ligg meir tilrettelagt langs Fv. 47, men den same vegen splittar samtidig bustad- og næringsområdet i to.

Det kommunale vass- og avlaupsnett er avgrensa i kommunen og det er behov for å leggja til rette for ein utvikling av systema. Tilgang til vatn og godt nok trykk kan vera utfordringar i planlegginga av nye byggjeområde. I 2011 vart *Vassforsyningsplan for Sveio* godkjent der framtidige mål for vassleidningsnett er sett.

Arbeidet med utbygging av fiber er godt i gang og kommunen ønskjer å vurdere vidare utbygging. Straumnett vert utbygd i takt med at tiltak vert etablert omkring i kommunen.

Kommunen sine oppgåver:

Kommunen må ha som målsetting å få infrastrukturen oppgradert og bygt vidare i takt med folketalsveksten. Den kommunale infrastrukturen må utbetrast og kommunen må påverka regionale og nasjonale styresmakter til satsing på infrastruktur i nærområda.

Planbehovet:

I takt med bustad- og næringsutviklinga vil den tekniske infrastrukturen ha ein viktig rolle. Særskilt gjeld det å leggja til rette for å minska utslepp av klimagassar. Samordna areal- og transportplanlegging vil vera eit viktig styringsmiddel for å sikra gode utbyggingsområde der avstanda vert korta ned for å minska personbiltrafikken og godstransportane.

Trafikksikringsplanen for Sveio 2017-2028 blei godkjent i juni 2017. Den tek føre seg omtale av vegane i kommunen og kjem med forslag til tiltak. Den utgjer eit viktig grunnlag for kommuneplanarbeidet.

Det vil i samband med gjennomføring av tiltak etter vassforsyningsplanen òg verta naudsynt å sjå på ein avlaupsplan i framtida. Sett i samanheng med at det skal utarbeidast ny kommuneplan som vil vise nye framtidige byggjeområde så kan det vera hensiktsmessig å vente med å gjennomføre slik plan det ligg føre ein revidert kommuneplan.

Utviklingsmål for samferdsle og teknisk infrastruktur:

TRYGG TRAFIKK, GODE KOMMUNIKASJONAR OG KOMMUNALE ANLEGG

4.5 HELSE, LIVSKVALITET OG OPPVEKST

Dei nasjonale forventingane:

Dei nasjonale forventingane legg opp til at kommunane skal sikra trygge og helsefremmande bu- og oppvekstmiljø, som er frie for skadeleg støy og luftforureining. Det skal leggjast til rette for fysisk aktivitet og tilgang til område for leik, idrett, rekreasjon og nærfriluftsliv. Universell utforming skal leggjast til grunn i planlegginga slik at samfunnet vert tilgjengeleg for alle og nærmiljøet er vurdert som viktig for helse, trivsel og oppvekst.

Det må takast stilling til konsekvensane av befolkningsveksten som i framtida i stor grad kjem gjennom auka innvandring og aldrande befolkning. Regjeringa sitt mål er å skapa eit samfunn som fremjar helse hos heile befolkninga, reduserer sosiale helseforskjellar og som fremmar helsevennlege val.

Gjennom planlegginga kan kommunane leggja til rette for gode lokalsamfunn og bustadområde, fysisk aktivitet og eit meir helsefremjande miljø.

For å sikra grunnleggjande dugleik hjå barn og unge og sikra at dei oppnår forventa kompetanse er det viktig å sikra god kvalitet i barnehage, barneskule og ungdomsskule.

Skulen er òg ein sentral arena for integrering og ein viktig dannelsesarena. Det er sterk samanheng mellom kompetansenivå og næringsutvikling i Hordaland. Ei hovudutfordring er å motverke fråfall i utdanningsløpet.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Folkehelseoversikta for Sveio viser at det er nokre område i forhold til folkehelseaspektet som bør prioritertast i kommunen. Arbeidet må skje gjennom politisk og administrativ forankring og det må gjerast avtalar om partnerskap for folkehelse. Ein må sjå på folkehelsesatsinga som ein del av det kommunale utviklingsarbeidet.

Utfordringar:

- Dårlege resultat i skulen i lese- og reknekunnskapar
- Auka vekst i talet på eldre
- Manglande gang- og sykkelveggar mellom skule, senter og bustadområde og langs dei større trafikkfarlege hovudvegane
- Trafikktryggleik generelt, og på skuleveggar spesielt

Kommunen sine oppgåver:

Kommunen må i alle planprosessar og ved vurdering av enkelttiltak vera bevisst på kva som fremjar god folkehelse og arbeida for at alle skal få så gode levekår som mogleg. Folkehelseperspektivet skal difor vera med som tema i alle planlegging og vurderast i alle enkelttiltak. Førebyggjande tiltak vil vera viktig.

I planlegginga må folkehelseinnsatsen rettast mot mål som handlar om å:

- Skapa gode oppvekst- og levekår
- Skapa eit samfunn som legg til rette for sunne levevanar, fellesskap, likeverd, sjølvstende, tryggleik, bærekraft og deltaking
- Skaffa oversikt over helsetilstanden i kommunen for å avklara kor det er behov for å setja inn krefter for å betra livsvilkåra for folk flest
- Sikra at all kommunal planlegging og vurdering av enkelttiltak som kan ha betydning for folks levekår skal skje basert på konkrete vurderingar av verknadene for folkehelsa
- Leggja til rette for at så mange som mogleg har tilgang til gode bustadområde og kan delta i utdanning, arbeidsliv og lokale sosiale arenaer
- Leggja til rette for universell utforming
- Leggja til rette for mindre bilbruk og meir bruk av gange og sykkel
- Aktivt bruka trafikksikringsplanen i arealplanlegginga for å auka trafikktryggleika

Planbehovet:

Folkehelseperspektivet skal inngå i all planlegging og skal såleis ikkje vera ein plan i seg sjølv. Det må difor leggjast til rette for at det er tilstrekkeleg kunnskap om korleis status for folkehelsa er i kommunen og kva faktorar som betrar eller forverrar folkehelsa, før det vert laga planar for utbygging og utvikling.

4.6 SAMFUNNSTRYGGLEIK OG BEREDSKAP

Dei nasjonale forventningane:

Kommunane skal leggja vekt på klimatilpassing og samfunnstryggleik i planlegginga og sikra tilstrekkeleg godt kunnskapsgrunnlag for å avklara risiko og sårbarheit. Risiko- og sårbarheitsanalysar skal liggja til grunn for plan- og byggesakshandsaminga.

I samsvar med lovkrava for samfunnstryggleik, skal kommunen gjennomføra heilskapleg risiko- og sårbarheitsanalyse for å avdekkja kva uønskte hendingar som kan oppstå i ein kommune, og setja i verk risikoreduserande tiltak. Kommunen har òg eit ansvar for å ivareta tryggleiken for innbyggjarane og alle som oppehald seg i kommunen og beskytta samfunnskritisk infrastruktur. Heimelen ligg i Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og sivilforsvaret, og i Forskrift om kommunal beredskapsplikt, med rettleiar.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Samfunnet går i ein retning der det blir lagt alt meir vekt på spørsmål om risiko og sårbarheit. Grunngevinga er at vi blir meir utsette for fare enn før, og fordi vi blir meir bevisst på truslane for innbyggjarane og samfunnet. Valdshendingar og terror blir meir frekvente, og ekstremvær kjem oftare. Dette er berre nokre av dei faktorar som påverkar innbyggjarane sin tryggleik og som kommunen har stort ansvar for å sikra.

Ei krise rammar som oftast brått og krev snarlege handlingar slik at den oppståtte krisesituasjonen ikkje utviklar seg. Med krisesituasjon meiner ein her ein situasjon der ei uønskt ytre handling trugar eller rammar eit større tal menneske og/eller betydelege materielle verdiar, og der skadeverknadene er, eller kan bli, meir omfattande enn kva det ordinære hjelpeapparatet er forventa å handtera.

Utfordringane i den kommunale beredskapen er å finna ut kva ulike truslar det er og finna gode løysingar på korleis dei kan forhindrast eller avbøttast.

Nokre utfordringar for beredskapsarbeidet i kommunen:

- Kommunen har eit spreidd busetnadsmønster som gjer at det er naudsynt å sikra beredskapen alle plassar i kommunen
- Det er mange vegar i kommunen med stor og tung trafikk som utgjer ein risiko for trafikktryggleiken
- Det manglar gang- og sykkelvegar på viktige vegstrekningar, som på skulevegar og langs med dei trafikkbelasta fylkesvegane og E 39

Kommunen sine oppgåver:

Kommunen sine oppgåver er å kartleggja uønskte hendingar i ein heilskapleg kommunal risiko- og sårbarheitsanalyse (ROS). Til det må det utarbeidast relevante beredskapsplanar. Beredskapsplanane skal vera eit verktøy for den kommunale kriseleiinga for korleis ein skal takla uønskte hendingar på best mogleg måte.

Korleis arbeida?

- Ta utgangspunkt i godkjent trafikksikringsplan for Sveio som grunnlag i alle plansaker og ved vurdering av enkelttiltak
- Gjennom kommuneplanlegginga leggja opp til at ein skal arbeida for 0-visjonen om at ingen skal bli drepne eller hardt skadde i trafikken

Vilje til vekst og ein god stad å leva

- Leggja til rette for fleire trygge gang- og sykkelveggar og planlause kryssingar av farlege vegstrekningar
- Leggja til rette for trafikktryggleik rundt skular og barnehagar
- Planleggja for ei utvikling/utbygging som ikkje kjem i konflikt med klimaendringane og mogleg risiko for ekstremvêr, ras, flaum, stormflo og anna risiko

Planbehovet:

Kommunen utarbeida under vinteren 2015/2016 ein beredskapsplan for kommunal kriseleiing. Den synleggjer kva utfordringar den kommunale leiinga kan få ved ein krisesituasjon og legg nokre konkrete føringar for korleis ein kan handtera krisesituasjonar som kan oppstå. I tillegg inneheld planen tiltakskort, varslingslister og kontakinformasjon/ressursoversikt som kriseleiinga kan trenga in ei krise.

Det vil på sikt vera naudsynt å utarbeida ein meir overordna beredskapsplan for heile kommunen der ein samlar alle dei lokale beredskapsplanane som er i dei ulike sektorane. Dei må ta utgangspunkt i den heilskaplege risiko- og sårbarheitsanalysen. Slik analyse er under utarbeiding og er venta ferdigstilt i 2020.

Med bakgrunn i at det allereie har vore lagt stor innsats i beredskapsplanen for kriseleiinga og det no vert lagt meir vekt på dei overordna planprosessane som kommuneplan og kommunedelfplan for Sveio sentrum så vil mykje av det overordna beredskapsarbeidet og utfordringane med å sikra innbyggjarane bli innlemma i desse planprosessane i tida framover.

4.7 NATUR, MILJØ OG LANDSKAP

Dei nasjonale forventingane:

All utvikling skal skje med berekraft som premiss og regjeringa ønskjer å leggja til rette for at auka verdiskaping og innovasjon skal vera basert på regionale og lokale ressursar. For å sikra livsgrunnlaget og naturmangfaldet må samfunnet omstillast til eit lågutsleppssamfunn og tilpassast eit endra klima, samtidig som kommunane må bruka kunnskap om kor sårbart samfunnet er for ei klimatilpassa og trygg samfunnsutvikling.

Arealendringar er den viktigaste påverknadsfaktoren for truga natur. Gjennom å vurdere den samla belastninga og verknadene for naturmangfaldet og gjennom langsiktig planlegging kan kommunane sikra viktige natur-, friluftslivs-, landskaps- og kulturminne-verdiar, og leggja til rette for berekraftig utvikling av reiseliv og anna ressursbasert næringsliv.

Det skal leggjast stor vekt på å ta vare på truga natur og å sikra at økosystema er i ein god tilstand. Kommunane skal mellom anna leggja til rette for gode leveområde for ville, pollinerande insekt gjennom planlegginga og drifta av areal.

Vassdraga er ein vesentleg del av norsk natur og viktige for helse, livskvalitet og næringsverksemd, og det må takast omsyn til bruks- og verneverdien til desse, òg sett i samband med risikoen for flaum, erosjon og skred. Kommunane skal bidra til gode miljøforhold i og langs vassdraga gjennom tiltak og god arealforvaltning.

Det er ein viktig del av dei kommunale planane å visa korleis kommunen skal sikra drikkevasskjelder og areal til infrastruktur for vatn og avlaup.

Det er viktig for regjeringa å sjå utviklinga av bustad-, fritidsbustad- og næringsområde i kystsona i samband med natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og allmenne interesser.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Foto: Ida Kristin Vollum

Sveio kommune har store landskaps- og kulturkvalitetar. Kommunen arbeider for å leggja tilhøva til rette for aktivitet og oppleving. Gjennom dette arbeidet ønskjer kommunen å styrka innbyggjarane si sjølvkjensle og identitet og sikra gode bumiljø og levekår.

Dei siste åra har det vore lagt ned ressursar i kommunen på å bevare gammal skog og eit tradisjonelt jordbrukslandskap med eit rikt biologisk mangfald.

Kommunen har førekomstar av fleire raudlista artar, som mellom anna stor salamander, kystlynghei og dvergmarinøkkel. Desse er det ei utfordring å sikra og samtidig leggja til rette for vidare utvikling av samfunnet.

Kommunen sine oppgåver:

- Utbygging i område med verdifulle areal for naturmangfald, kulturmiljø, landbruk, kystkultur, friluftsliv og landskap mv. må skje med omsyn til verneverdien, slik at verdiane ikkje går tapte for framtida.
- Strandsoneverdiene omfattar fleire ulike prioriterte tema i samband med strandsoneplanlegginga. Her må det mellom anna takast omsyn til tilkomst og tilgang til sjøen, natur- og kulturmiljø, friluftsliv og landskap.
- Byggjeforbodet i strandsona legg klare føringar for korleis kommunane skal vurdera tiltak i strandsona og det er førande for korleis kommunen skal utarbeida dei kommunale og private planane i 100-metersbeltet langs sjøen. Ved strandsoneplanlegging skal både bruk og vern vektleggjast.
- Kommunen skal bruka allereie gjennomført kartlegging av funksjonell strandsone ved kommuneplanlegginga og ved utarbeiding og handsaming av reguleringsplanar. Omsynet til dei allmenne interessa skal vega tungt.
- Ved vurdering av strandsona må det takast stilling til forventna endringar i havnivået.
- Jordressursar er karbonlager og skal takast vare på, med lågast moglege utslepp av klimagassar

Planbehovet:

Kommuneplanen må leggja til rette for å sikra dei viktige områda slik at desse ikkje vert bygd ned eller at viktige dyr- og planteartar får endra forhold som gjer det vanskelegare å overleva. Gode og reelle landbruksareal må sikrast som kjerneområde. Samtidig er det viktig å sikra at dei som bur i slike område har gode føresetnader for eit godt liv. Det må gjerast ei klar avveging av kva som skal sikrast og kva areal som kan takast i bruk.

4.8 KULTURMILJØ OG KULTURMINNE

Dei nasjonale forventingane:

Kommunane skal identifisera viktige verdiar av mellom anna kulturminne og kulturmiljø og ivareta desse i dei kommunale planane. Det er venta at den tilgjengeleg kunnskapen skal takast aktivt i bruk.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Eit rikt kulturtilbod er ein føresetnad for busetnad og trivsel i kommunen. Kommunen og frivillige lag og organisasjonar står for eit variert tilbod av kulturaktivitetar.

Kommunen si kulturminnesatsing har vore konsentrert om mellom anna utviklinga av fyrtårna Ryvarden, Sveio golfpark, Fartein Valen-arbeidet og Kyrkjegarden ved havet (kolerakyrkjegarden). Desse er sentrale i kommunen sin profilering utad.

Einstadbøvoll Gard. Foto Ida Kristin Vollum

Det har vore gjennomført omfattande registreringar av kulturminne og kulturmiljø i kommunen i dei siste åra, noko som har resultert i ein kommunedelplan for kulturminne. Denne viser kva kulturminne og kulturmiljø som er verneverdige og kva status dei har.

Sunnhordland museum og fylkeskonservatoren har vore nytta som faglege rådgjevarar, men det praktiske vernearbeidet vert hovudsakleg gjennomført av private, ofte med støtte frå landbruksmidlar gjennom SMIL-ordninga.

Utfordringane ligg i risiko for nedbygging av viktige kulturmiljø og fjerning av verneverdige kulturminne.

Kommunen sine oppgåver:

Kulturminne, kulturmiljø og kulturlandskap er ikkje-fornybare ressursar og unike kjelder til kunnskap og opplevingar, for utvikling av lokalsamfunn og for verdiskaping. Det er kommunane sin oppgåve å identifisera, verdsetja og forvalta verneverdige kulturminne.

I samfunnsutviklinga må ein ta utgangspunkt i ny kommunedelplan for kulturminne. Dette gjeld mellom anna ved vurdering av arealføremål i kommuneplan og reguleringsplanar. Ein må bruka kulturminneplanen ved konsekvensutgreiing i plansamanheng.

Kommunen må oppretthalda kunnskapen om dei viktige og verneverdige kulturminna og -miljøa. Kommunedelplanen for kulturminne for Sveio må aktivt brukast for å sjå kvar enkelt del samla og for å sikra at viktige minne ikkje vert bygd ned eller øydelagde for framtida.

Planbehovet:

Med bakgrunn i at det nyleg er godkjent kommunedelplan for kulturminne for Sveio så vil det ikkje vera eit direkte behov for ny plan eller revidering. Det vil likevel vera viktig å ajourhalda planen og oppdatera den som grunnlag for framtidige revisjonar.

4.9 KULTUR, IDRETT OG FRILUFTSLIV

Dei nasjonale forventingane:

Hordaland fylkeskommune viser til at kultur skal vera ein grunnleggjande premis for samfunnsutviklinga i fylket. Hensikta er at heile fylket skal ha tilgang på eit rikt og mangfaldig kulturliv og kunna ta del i og oppleva tradisjonelle og nyskapande kulturaktivitetar. Kultursatsinga skal fremja utvikling og livsfremjande aktivitetar hjå det enkelte mennesket, i samfunnet og ha verkemiddel for å ta vare på og utvikle verdiar og ressursar.

Utviklingstrekk og hovudutfordringar:

Eit godt kulturtilbod er ein føresetnad for busetnad og trivsel i kommunen. Kommunen og frivillige lag og organisasjonar står for eit variert tilbod av kulturaktivitetar.

Barn og unge får gjennom kulturskulen, ungdomsrådet, biblioteket og den kulturelle skulesekken eit breitt kulturtilbod. I tillegg vert frivillige lag og organisasjonar, med tilbod til denne gruppa, prioritert i støtteordningane, Kommunen si satsing på kultur er til viss grad styrt av overordna føringer og pålegg men arbeidet står i stor grad på lokale prioriteringar.

Med det natur- og kulturlandskap som Sveio har, så har kommunen rike moglegheiter for friluftsliv. Det er i tillegg tilrettelagt for organiserte fritidsaktivitetar rundt om i kommunen. Det vert stadig bygd nye anlegg for idrett og friluftsliv med støtte frå spelemidlar, i samsvar med plan for idrett og friluftsliv. Mellom anna har sentralidrettsanlegget i Sveio sentrum stadig vorte bygd ut, i tillegg til at det er mindre idrettsanlegg og nærmiljøanlegg i krinsane.

Emberlandsnipen. Foto: Ellen Tveit

Kommunen står innfor fleire utfordringar når det gjeld å oppretthalda tilbodet for kultur, idrett og friluftsliv. Mellom anna krev søknad om spelemidlar til eit anlegg at dette inngår i vedteken kommunal plan som omfattar idrett og fysisk aktivitet. Dersom slik plan har gått ut på dato må anlegget takast inn i ny plan for at søknad om midlar skal godkjennast.

Vidare blei det frå 2018 stilt krav om gjennomført kartlegging og verdisetting av lokale friluftsområde for å kunne søkja om statleg medverknad til sikring av friluftsområde.

Kommunen sine oppgåver:

Generelt sett bør ein sjå på korleis det kan leggjast til rette for eit kultur- og idrettstilbod i kommunen som kan vera med å fremja gode levekår og folkehelse. Det bør gjerast i eit overordna perspektiv for å sikre ein heilskapleg løysing.

Ryvarden Fyr. Foto: Åse Aleheim

Utfordringane for kommunen vil mellom anna liggja i å oppretthalda dei kulturfyrtårna ein allereie har i form av mellom anna Ryvarden fyr, Valenheimen og golfbanen og ein bør sjå på moglegheiter for å bruka desse enno meir for å fremja kulturtilbodet i kommunen. Det ligg ein klar potensiale for å utnytta kulturfyrtårna meir.

Særskilt rundt Valestrand og Fartein Valen sin heim er det meir potensiale for å vidareutvikla konseptet rundt den kjente komponisten.

Kommunen bør ta utgangspunkt i regionale og lokale planar innan kultur- og idrettsområdet ved framtidig arealplanlegging og leggja til rette for tilbod som opnar for at alle kan delta. Ein må senka terskelen for deltaking gjennom å leggja til rette for friluftsliv i form av aktivitetsskapande byrom, parkar, grøntområde, turveggar, friluftsområde, merking og gradering av turløyper og informasjon.

Det må leggjast til rette for trygge skoleveggar som bidrar til å auka kvardagsaktiviteten og ein må til ein kvar tid sikra at planar som omfattar idrett og fysisk aktivitet er gyldige for å kunna søkja om spelemidlar til dei anlegga som visast i planen.

Planbehovet:

Det vil vera naudsynt å gjennomføra revisjonsarbeid på dei planar som går ut på dato. Dersom det er mindre revisjonar vil slik arbeid kunna gjerast med bruk av ordinære ressursar, utan at det vert teke i bruk store planmidlar.

Utviklingsmål for kultur, idrett og frivillig arbeid:

AKTIVE LOKALMILJØ OG MANGFALD

Utviklingsmål for reiseliv, turisme og fritidsbustader:

AKTIVITET OG ATTRAKTIVITET GJENNOM LOKALE TILTAK

5 STRATEGISKE VAL

For å oppnå visjonen om «Vilje til vekst og ein god stad å leva» må ein oppfylle nokre konkrete mål på vegen dit. Dette kan omfatta å leggja til rette for meir næringsverksemd og fleire bustader, og sikra alle tilgang til sjøen. Vurdering av slike tiltak må gjerast med omsyn til eit meir heilskapleg perspektiv og med tankane om å samordna funksjonar i større grad enn tidlegare.

Med oppgåva kjem òg utfordringa med å finna rett lokalisering til rett føremål. Kommunen må mellom anna i planlegginga av næringsareal sjå på kva næringsverksemd ein skal leggja til rette for og lokalisera den der den høyrer heime. Det vil òg vera naturleg å tenka at landbruket må liggja der det finns landbruksareal, og handel og servicefunksjonar bør liggja i senterstrukturen der alle har tilgang. Areal for turisme og reiseliv må lokaliserast der opplevingane er. Det vil òg vera føremålstenleg å leggja sjøretta næring på areal med tilgang til sjøen. Samtidig bør næringsverksemd som er avhengig av transportar lokaliserast med god tilkomst til hovudvegnettet. Ein viktig faktor for vurdering av utbyggingsareal vil med andre ord vera tilkomst og tilgjenge.

Ønskjer ein å stimulera til fortsatt god folketalsutvikling må ein sjå på kva lokalisering dei nye bustadområda skal ha. Dei skal vera attraktive, men samtidig må ein sikra at dei vert plasserte med fokus på samordning med andre funksjonar i samfunnet. Her må ein mellom anna sjå på avstand til sentrumsfunksjonar og til skular som har kapasitet til fleire elevar. Ein må sikra trygge skuleveggar, avklara om det er fullgod teknisk infrastruktur i området, og om det er tilgang til kollektivtrafikk slik at dei som ikkje har eller ikkje ønskjer å bruka bil likevel kan bu i området.

Dersom ein ikkje tek omsyn til fleire ulike faktorar i valet av lokalisering kan kommunen koma til å betala ein dyr pris i framtida. Lite gjennomtenkt lokalisering av nye byggjefelt kan medføra etterfølgjande krav til tilrettelegging som ein ikkje har venta seg. Slike krav kan medføra store kostnader for kommunen i framtida. Det gjeld mellom anna krav til nye gang- og sykkelveggar, skuleskyss, utviding av barnehagar og skular når desse vert overfylte, forventningar til utbygging av teknisk infrastruktur, lange avstand til heimetenester mv. Dersom desse faktorane ikkje vert vurderte i planleggingsfasen, og framfor alt gjennom kommuneplanen, vil dei koma som overraskande utfordringar og tilleggskostnader for kommunen i framtida. Dette vil vera faktorar som ein ikkje har vurdert i budsjettet og som det i utgangspunktet ikkje er sett av midlar til.

Andre faktorar som ikkje kjem til å kosta kommunen noko særleg i budsjettssamanheng, men som likevel kan få store konsekvensar er nedbygginga av dei «godane» kommunen har i form av friluftsområde, strandsoner og grønstruktur mv. Det er verdiar som ikkje har ein prislapp men der nedbygging vil vera irreversibelt. Omsynet til allmenne interesser og verknader for samfunn og miljø er viktige å ta med i vurderingane når ein ønskjer å leggja til rette for ny utbygging. Dette er verdiar som er med på å gjera Sveio til ein god stad å leva. Forsvinn desse verdiar vil òg mykje av Sveio sin attraksjon forsvinna.

Å ha tilgang til naturen og gjera tilkomst til sjøen mogleg er viktige faktorar som er med på å sikra gode levekår i Sveio. I drøftinga om kva areal som skal sikrast og kva areal som kan takast i bruk må ein ta omsyn til planlegging og utbygging på ein berekraftig måte, slik at ikkje dei store og viktige verdiane vert viska vekk i dei nye overordna planane.

Foto: Ida Kristin Vollum

Ein må sikra at tiltak skjer med omsyn til omgjevnadene, med aktsemd og med respekt for dei allmenne interessene, samfunnet og miljø. Dette kan mellom anna gjerast i strandsona gjennom å sikra gode friluftsområde og badeplassar og leggja til rette for tilkomst til sjøen og samtidig fortetta allereie utbygd strandsona framfor å ta nye og urørte område i bruk. Målet må vera å sikra tilgang til strandsona for alle i heile kommunen.

I det framtidige Sveio vil mange ulike utbyggingsføremål og interesser bli vurderte i den overordna planlegginga, men nokre konkrete strategiske val bør likevel takast som grunnlag for planarbeidet. Dette er tema som blei lagt ekstra fokus på i samband med utarbeiding av planstrategien for perioden 2016-2019, og som dannar grunnlaget for pågåande kommuneplanarbeid. Temaa er fortsett aktuelle som grunnlag og strategiske val for ny planstrategiperiode og vidareføring av desse viser at kommunen arbeider langsiktig og målretta.

Strategiske val for 2020-2023

- skapa arbeidsplassar
- stimulera til bustadutbygging med fokus på prinsippa om samordna arealplanlegging.
- styrkja sentrumsutviklinga og senterstrukturen for å sikra god tilgang til handel, tenester og servicefunksjonar for innbyggjarane
- det er ønskje om vekst i heile kommunen
- sikra gode og trygge trafikkforhold
- sikra gode bumiljø med tilgang til daglege funksjonar
- samarbeida med nabokommunar, og vera med å støtta Haugesund og Leirvik som regionsenter
- vidareutvikla god tenesteyting til innbyggjarane
- styrka skulen i forhold til kunnskap i lesing og rekning
- sikra gode grøntområde og tilgang til friluftsliv
- aktivt utvikla potensialet det er å vera ein kystkommune.
- vidareutvikla dei kulturfyrtårna kommunen allereie har og leggja meir vekt på reiseliv, turisme og oppleving i kommunen.

6 FORSLAG TIL PRIORITERING AV PLANOPPGÅVER 2020-2023

6.1 Vurdering av planbehovet 2020-2023

Sveio har ein heilskapleg kommuneplan og to kommunedelplanar, ein for Sveio og ein for Førde. I tillegg har kommunen fleire temavise planar som ikkje er handsama etter plan- og bygningslova.

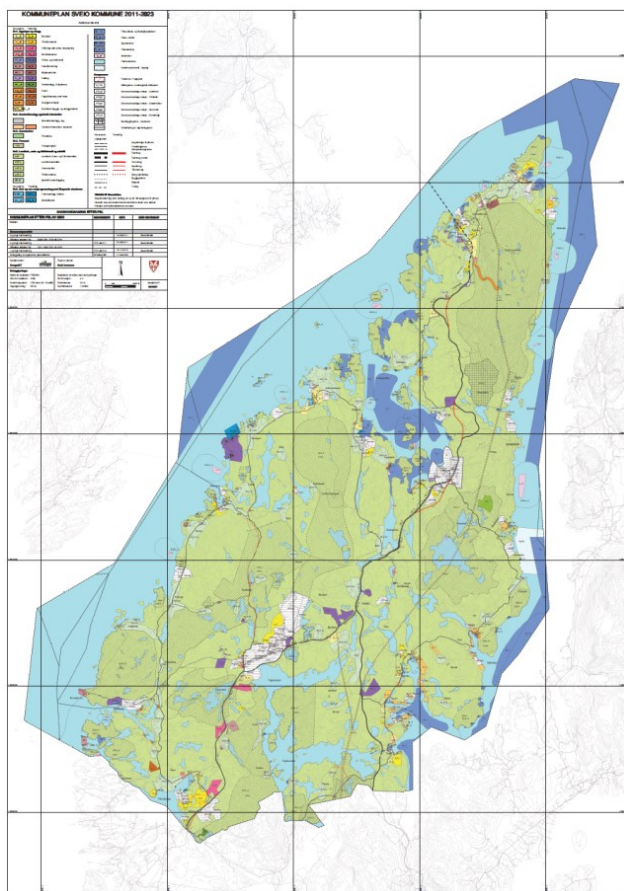
Talet på planarbeid som skal prioriterast i denne perioden må liggja på eit realistisk nivå i forhold til dei ressursar kommunen har tilgjengeleg. Kommunen må ikkje leggja eit for stort ambisjonsnivå for gjennomføring av planar, slik at oppgåvene ikkje blir ferdigstilte i tide.

Basert på dei ulike tema skildra i dei nasjonale forventingane og vurderinga av planbehovet så er konklusjonen at mange uavklara forhold kan avklarast gjennom revisjon av gjeldande kommuneplan for Sveio. Kommuneplanen vil ha tydelege føringar for framtidig utvikling som i stor grad dekker dei fleste funksjonar og tenester kommunen har ansvar for. Pågåande kommuneplanarbeid vil følgja opp både dei nasjonale og kommunale forventingane for samfunnsutviklinga.

Det er nokre planoppgåver som utmerker seg i gjelande planstrategiperiode. Det er planar som vil ha stor betydning for utviklinga til Sveio og som vil vera med på å sikra fortsett utvikling i kommunen. Kommuneplanen for Sveio og kommunedelplan for Sveio sentrum er allereie under gjennomføring og desse planarbeida vil halda fram i kommunestyreperioden.

Planane under er dei som er prioriterte i planstrategiperioden og som skal utarbeidast med heimel i plan- og bygningslova. Tidsramma for gjennomføring av planar er særskilt vanskeleg å estimera då det er avhengig av mange faktorar, som til dømes tilgjengelege ressursar, krav til utgreiingar og prioritering av andre oppgåver. Planar som ikkje er heimla i plan- og bygningslova og planar som er årlege revisjonar er ikkje omtala spesifikt her. Dei planprosessane vil likevel halda fram som vist i lista i vedlegg 1, og dei må vurderast i samband med det årlege budsjettet.

6.2 Kommuneplanen:

Pågåande kommuneplanarbeidet skal halda fram. Samfunnsdelen er utarbeida i samsvar med denne planstrategien, og den skal danne grunnlaget for arealdelen. Venta ferdigstilling i løpet av 2021.

Det vil vera behov for å sjå på meir konkrete og detaljerte føringar for arealbruken og forventa utvikling i kommunen ved utarbeiding av arealdelen. Dette vil vera i samsvar med dei nasjonale forventingane om å gjera planprosessar og handsaming av tiltak enklare og raskare. Det er òg lagt vekt i kommuneplanarbeidet på berekraft og klimaendringane.

Då planstrategien er ei vidareføring av førre planstrategi vil det vera samsvar mellom denne og kommuneplanarbeidet som starta opp i førre periode. Nye nasjonale forventingar og regionale planar blir samtidig teke omsyn til i planarbeidet, slik at et er ein samanheng mellom nasjonal, regional og kommunal planlegging og utvikling.

6.3 Kommunedelplan for Sveio sentrum:

Sentrumsplanen er under utarbeiding og planarbeidet vil halda fram i denne planstrategiperiode. Venta ferdigstilling i 2020. Det er behov for tilrettelegging for auka næringsaktivitet og fleire bustader for å sikra at kommunesenteret har tilstrekkeleg grunnlag for å kunna gje eit tilfredsstillande tilbod til dagleg handel og servicefunksjonar. Handelslekkasjen og arbeidspendinga ut av kommunen er unaturleg stor, og denne trenden bør brytast for å sikra at Sveio sentrum kan stå på egne bein og gje ei tilbod ein kan venta av eit kommunesenter. Minska handelslekkasje og arbeidspending vil minska bilbruken som i sin tur vil vera i samsvar med nasjonale forventingar og regionale og føringar.

6.4 Områderegulering for Vikingland:

Sveio kommune har teke på seg ansvaret å utarbeida ei områderegulering for temaparken Vikingland. Konsekvensutgreiinga av planarbeidet har teke lang tid og då tiltakshavarane ikkje sett tidsfrist for oppstart av utbygginga av området har kommunen ikkje prioritert planoppgåva. Kommunen har likevel konkludert med at planarbeidet skal fortsetja, slik at det ligg føre ein områderegulering den dagen tiltakshavarane er klare for å detaljregulera området. Ei utbygging av ein slik fornøysespark vil vera med å setja Sveio på kartet som reiselivsmål. Områdereguleringa vil vera viktig for å få avklara framtidig arealbruk og skal liggja til grunn for dei detaljreguleringar for området som vil koma i framtida.

6.5 Detaljregulering for Håvåsen III:

Håvåsen ligg nordaust i Sveio sentrum, i nærleiken av golfbanen og eksisterande bustadfelt i Sveiåsen. Området er allereie delvis utbygd med einestader og småhusvære. Ei vidare utbygging av området vil opna for fleire bustader i gangavstand til skule, handel og servicefunksjonar og kollektivtrafikk (lokal og regional). Då kommunen er eigar av areala vil framtidig utbygging av området gje fleire kommunale tomter, noko som vil vera viktig å sikra etter at det kommunale bustadfeltet Sveiåsen III har blitt opparbeida, byggjemodna og tomtene der blir selde.

6.6 Detaljregulering for gang- og sykkelveg på Ekrene/Vikse

Gang- og sykkelveg for strekninga Ekrene Vest til Vikse skule skulle i utgangspunktet inngå i områdereguleringa for Ekrene Vest (som er under ferdigstilling). Grunna utfordringar med å finna gode løysingar for vegstrekninga blei gang- og sykkelvegen teke ut av områdeplanen for så å ferdigstillast i eigen detaljregulering. På den måten ville ikkje utfordringane med gang- og sykkelvegen hindra ferdigstilling av resten av planen. Arbeidet er starta opp og er vurdert ferdigstilt i løpet av 2021.

6.7 Detaljregulering for gang- og sykkelveg i Auklandshamn

Kommunestyret ønskjer å leggja betre til rette for skuleveggar i kommunen og i den samanheng er det fatta vedtak om å starta opp planarbeid for ny gang- og sykkelveg langs Fv. 4984 frå Auklandshamn skule til Øklandsnes. Utgangspunktet for vedtaket er at utbetringa av vegen skal gje tryggare skuleveg, slik at elevane kan gå og sykla til skulen.

7 VEDLEGG

Vedlegg 1 – Planoversyn

Vedlegg 2 – Hovudutfordringar for Vestland

Vedlegg 3 – Utviklingstrekk i Sunnhordland

Vedlegg 4 – Folkehelseprofil 2020

Vedlegg 5 – Folkehelseoversikt 2019

Vedlegg 1

PLANOVERSYN – PLANOPPGÅVER I PEROIDEN 2020-2023

Lista under viser oversikt over alle overordna planar i kommunen. Lokale beredskapsplanar og mindre planar på einingsnivå er ikkje teke med. Denne lista utgjer utgangspunktet for vurdering av det samla planbehovet for kommunestyreperioden, uansett fagområde. Det er ikkje aktuelt eller føremålstenleg å revidera alle planane, men alle planane er viste for å gje god samla planoversyn i kommunen. Det inneber at òg planar som ikkje er omfatta av plan- og bygningslova er teke med i oversikta.

Det er ressurskrevjande å gjennomføra planprosessar og dette må vurderast i samband med oppstart av kvart enkelt planprosjekt. Det må òg takast stilling til forventta tidsramme for gjennomføring og at denne er avhengig av kva andre oppgåver kommunen skal gjennomføra. Lista viser oppstartsår for planarbeida, og synleggjer om planarbeidet er venta å ta meir enn eit år (kryss i parantes). Gjennomføringstid må vurderast i samband med formell oppstart og takast stilling til i framdriftsplanane for kvar planprosess.

GJELDANDE OVERORDNA PLANAR I SVEIO KOMMUNE

(unnateke reguleringsplanar etter plan- og bygningslova og lokale beredskapsplanar)

PLANBEHOVET	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overordna planar									
Eksisterande planar									
Økonomiplan 2016-2019	x	x	x	x	x	x	x	x	x
HMS handlingsplan	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Kommuneplan for Sveio kommune 2011-2023	x	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)			
Beredskapsplan for kommunal kriseleiing 2016-Årleg ajourhald								x	
Energi- og klimaplan for Sveio kommune 2011-2015						x	(x)		
Overordna risiko- og sårbarheitsanalyse for Sveio kommune 2013-					x				
Nye planar									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Overordna beredskapsplan samlande oversikt over alle lokale beredskapsplanar i kommunen							x		
Plan- og næring									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Kommunedelplan for Sveio sentrum Starta opp planarbeid i 2016	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)				

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Kommunedelplan for Førde									
Sveio næringsplan 2014-2018						x	(x)		
Ca 131 reguleringsplanar og utbyggingsplanar Ikkje planlagd reviderte men kan likevel bli aktuelt i samband med kommuneplanarbeidet.									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Nye planar									
Områdeplan for Ekrene Vest under utarbeiding	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)				
Områdeplan Vikingland under utarbeiding	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)		
Drift- og anlegg									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Trafikksikringsplan for Sveio 2009-2012 Ny plan lagt ut på høyring 2016								x	
Hovudplan Vassforsyning for Sveio 2011-2023						x	(x)		
Planlagde planar	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Reguleringsplan Håvåsen 3 (evt. byggemodning i 2023 og sal i 2024)						x	(x)		
Gang- og sykkelveg Ekrene-Vikse Under utarbeiding	x	(x)	(x)	(x)	(x)	(x)			
Reguleringsplan for gang – og sykkelveg Auklandshamn skule-Øklandsnes								x	
Hovudplan Avløp for Sveio						x	(x)		
Vedlikehaldsstrategi							x		
Reguleringsplan badeanlegg ved Vigdartun					x	(x)			
Helse og omsorg									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Overordna plan for helse og omsorg i Sveio – 2015-2019					x				
Ruspolitisk handlingsplan for 2016-2019					x				
Opplæringsplan for tilsette i helse og omsorg – Sveio 2016-2018		x	x	x	x	x	x	x	x

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Årleg revisjon – foretas administrativt saman med verneombod og tillitsvalde									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Plan for sosial og helsemessig beredskap (2014).	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Smittevernplan med pandemiplan Vedteke 2014	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Plan for mottak, busetting og integrering av flyktingar i Sveio – 2016-2019					X				
Planlagde planar									
Handlingsplan mot vold i nære relasjonar 2016-2019					X				
Skule og barnehage									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Kvalitetsutviklingsplan plan for skule og barnehage 2016-2020 Eksisterande plan var ferdig i 2016. Prosess er starta for handsaming av ny plan haust-2020	X				X				
Barnehagebruksplan 2016-2026						X			
SLT-plan 2016-2019						X			
Planlagde planar									
Skulebruksplan 15.05.17:KOM vedtak om å utsetja skulebruksplan til utbygginga av Sveio skule er fullført					X	(X)			
Kultur									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Kulturplan (2011) Må vurderast i samanheng med kapasiteten på avdelingane (blir påverka av badeanlegg og handlingsdel kulturminneplan og frivilligplanen							X	(X)	
Delplan for idrett og fysisk aktivitet 2010-2014 Har vore til årleg politisk handsaming	X	X	X	X	X	X	X	X	X
Kommunedelplan for kulturminne 2015-2027 Er i gong med revisjon av handlingsdel						X	(X)		

Vilje til vekst og ein god stad å leva

Frivilligplan				x				x	
IKT									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
IKT strategiplan 2014-2017						x			
OSK									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Arkivplan for Sveio kommune						x			
Interkommunale planar									
	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Eksisterande planar									
Plan for idrett, friluftsliv og kulturanlegg i Sunnhordland 2016-2020									
Planlagde planar									
Geodataplan for Hordaland (i regi av Kartverket) Ajourhald av eksisterande plan for geodata som vert organisert fylkesvis/interkommunalt	x	x	x	x	x	x	x	x	x

Vedlegg 2

RAPPORT OM UTFORDRINGAR FOR VESTLAND FYLKE

Ny regional planstrategi for perioden 2020-2024 er under utarbeiding. Grunnlaget for dokumentet ligg i rapporten Vestland - utfordringar for fylket og regionane og i rapporten Folkehelseoversikt for Vestland 2019-2020. I tillegg til å visa til FN sine berekraftsmål og dei nasjonale forventingane viser rapporten følgjande hovudutfordringar for regionen:

- Klimaomstilling
 - klimaomstilling,
 - den globale utfordringa,
 - behov for å redusera klimagassutsleppa og
 - tilpassing til eit endra klima
- Balansert areal- og naturressursbruk
 - om klimavenleg utbyggingsmønster,
 - sikra verneverdiar
 - langsiktig naturressursforvaltning
- Gode transportsamband og smart mobilitet
 - gode interne vegsamband i nytt fylke
 - fylkesvegane i forfall
 - kollektivtransport med hurtigbåt, fly og tog
 - kvardagstransport – å gå, sykla eller reise kollektivt
 - samordning med næringsliv
 - ras- og flaumfaren aukar
 - teknologiutvikling og lågutsleppstransport
- Grøn konkurransekraft
 - robust næringsliv
 - usikkerheit internasjonalt råkar eksportfylket
 - omstilling til grøn konkurransekraft
 - god tilgang på fornybar energi og industri i utvikling
 - marine og maritime næringar i verdsklasse langs kysten
 - reiseliv med potensiale for vekst, særleg i indre delar av Vestland
 - kortreist lokal mat – ein ressurs
 - kulturmiljø som verdiskapar
- Digitalisering av samfunnet
 - digitalisering påverkar heile samfunnet
 - greiband til alle
 - avstandsulemper kan motverkast av digitale tenester
 - kompetanse og kunnskap om konsekvensar av vegval
- Relevant kompetanse og kunnskap
 - gjennomført utdanning er inngangsbilletten til arbeidsmarknaden
 - samarbeid mellom utdanning og arbeidsliv er avgjerande
 - utviklinga må vera kunnskapsbasert
 - trong for internasjonal kompetanse i eit uroleg Europa
- Attraktive stader og gode nærmiljø
 - dei fleste bur i ein tettstad
 - tenester og institusjonar nær brukarane
 - gode bustader gjennom heile livet
 - gange, sykling og kollektivtransport i kvardagen
 - universell utforming av uteområde og tenester
 - gode møteplassar og rekreasjonsareal
- Eit fornyande, profesjonelt og frivillig kulturliv

Vilje til vekst og ein god stad å leva

- eitt fritt og uavhengig kulturliv
- Vestland – ein leiande kulturregion
- kultur inkluderer
- viktig nasjonal kulturarv
- frivillig og profesjonell
- Likeverdig samfunn
 - like moglegheiter skapar trivsel og vekst
 - økonomisk ulikheit og barnefattigdom aukar
 - fleire utan vidaregåande utdanning
 - fleire utanfor arbeidsmarknaden
 - likeverdige og utjamnande tenester
 - deltaking og inkludering i eit mangfaldig kultur- idrettsliv
- Ungdom – trivsel og tilhøyre
 - medverknad og demokratibyggning
 - tilknytning til lokalt arbeidsliv kan hindra fråflytting
 - ungdomskultur og møteplassar
 - helse og trivsel

Vedlegg 3

UTVIKLINGSTREKK I SUNNHORDLAND

Utviklingstrekk i Sunnhordland

Folk og busetting	<ul style="list-style-type: none"> Folketalsvekst dei siste fem åra, med unntak av Kvinnherad. Venta folketalsvekst fram mot 2040 i dei mest sentrale kommunane i fylket, det inkluderer Stord og Sveio i denne regionen. Bømlo og Kvinnherad er venta å ha spesielt høg del eldre (67 år eller eldre) innbyggjarar i 2040.
Utdanning og kompetanse	<ul style="list-style-type: none"> Større del i aldersgruppa 30–39 år har fullført vidaregåande skule, samanlikna med dei som har høgare utdanning. Del med høgare utdanning har likevel auka dei siste fire åra, medan del med vidaregåande skule har gått noko ned. Del med grunnskule i denne aldersgruppa har auka noko, likt med elles i fylket.
Næring og økonomi	<ul style="list-style-type: none"> Sysselsettingsgrada i dei fleste kommunane ligg nær fylkessnittet, bortsett frå eit noko høgare nivå i Austevoll (71 prosent). Tertiærnæringane dominerer i Etne, Stord, Bømlo og Austevoll. Del sysselsette innan sekundærnæringane er likevel tilnærma like stor i dei tre førstnemnde kommunane. Offentleg sektor er største næring i Fitjar, Tysnes, Kvinnherad, og spesielt i Sveio. Regionen har ei særleg styrke innan marin og maritim næring og fornybar energiproduksjon.
Risiko og sårbarheit	<ul style="list-style-type: none"> Store område i regionen har høg/svært høg radonfare. Som følgje av havnivåstigning er det venta ei auke i stormflo.
Areal, natur og kulturminne	<ul style="list-style-type: none"> Over halvparten av innbyggjarane i alle kommunane har trygg tilgang til nærturterreng. Delen er spesielt høg i Sveio, Bømlo og Tysnes (75–100 prosent). Over halvparten av innbyggjarane i alle kommunane har trygg tilgang til rekreasjonsareal, med unntak av Etne (under 50 prosent).
Levekår	<ul style="list-style-type: none"> Alle kommunane har ein lik eller mindre del born busett i låginntektsushald, samanlikna med nasjonal gjennomsnitt (12,3 prosent). Unntaket er Sveio.
Samferdsle	<ul style="list-style-type: none"> Det er mykje trafikk i store deler av regionen, spesielt i Sveio, Stord og Bømlo, men også mellom Fitjar og Os. I sistnemnde område finn vi også ferjestrekka Halhjem–Sandvikvåg. Dette er ein av mange ferjestrekk i regionen, men Halhjem–Sandvikvåg er den mest trafikkerte. Størst del av innbyggjarane har eit mellom- til lågfrekvent kollektivtilbod.
Kultur, fritid og deltaking	<ul style="list-style-type: none"> Det er generelt noko lågare deltaking ved kommune- og fylkestingsval i regionen, samanlikna med gjennomsnittet for fylket. Fleire av kommunane har ei høgare deltaking enn fylkesgjennomsnittet ved stortingsval. Over 60 prosent av ungdom i alle kommunar i regionen tykkjer tilbodet av idrettsanlegg er bra (manglar data frå Tysnes). Variasjonen mellom kommunane er noko større når det gjeld kulturtilbod, men over halvparten av ungdom i Etne, Stord, Kvinnherad, Fitjar og Bømlo meiner tilbodet er bra.
Levevanar og helse	<ul style="list-style-type: none"> Del innbyggjarar som røyker dagleg, er likt med gjennomsnittet i fylket. Del som snusar dagleg, er lågare enn gjennomsnittet (og lågast av alle regionane i fylket). Blant alle fem regionane, er det minst del av innbyggjarane i Sunnhordland som vurderer eiga helse som god eller svært god. Delen er likevel i overkant av 72 prosent i regionen. 43 prosent av innbyggjarane rapporterer om sjeldan eller aldri inntak av sukkerholdig brus/leskedrikk. Dette er noko lågare enn gjennomsnittet i fylket.

Kjelde: Vestlandskommune. «Vestland | Statistikk og utviklingstrekk». 2019.

Kjelde: henta frå kapittelet med regionrapportar i Vestland fylkeskommune sin rapport *Vestland – utfordring for fylket og regionane*

Vedlegg 4

FOLKEHELSEPROFIL FOR SVEIO 2020

Ligg som eige dokument grunna storleiken

Vedlegg 5

FOLKEHELSEOVERSIKT 2019

Ligg som eige dokument grunna storleiken